

VASARNAP

Szabadság Sunday Magazine

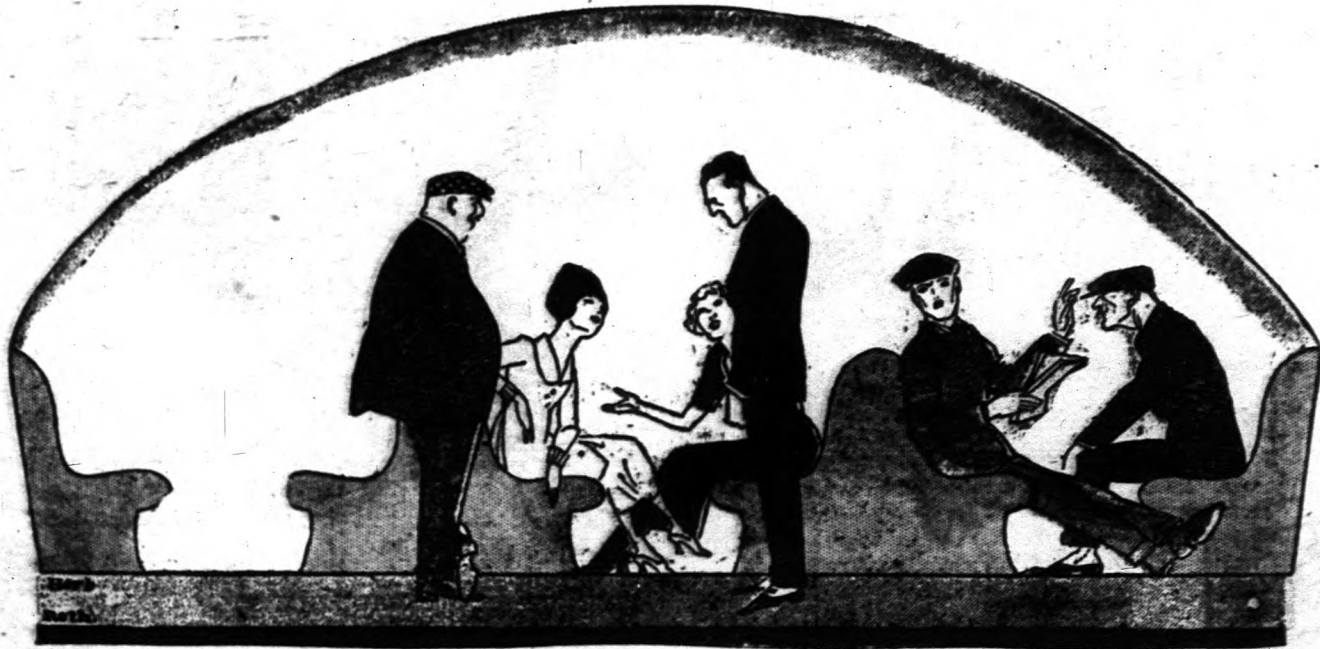
DEMPSEY

balkarja köti le ezidőszerint sok-sok százezer amerikai sportbarát érdeklődését. Bizonyosra veszik ugyanis a merikai sportkörökben, hogy a Dempsey balkarja épp úgy le fogja teríteni Carpentiert, mint ahogy tavaly végzett Jess Willarddal. Ciklopsok baljának is beillenék a Dempsey karja, rögveteg erő szorult meg benne és ha sujt, az ökle embert tud ölteni. Jess Willardból is úgy öklözte ki a lélekzetet már az első összecsapásnál, hogy szíven vágta és a fekete Behemot úgy elterült a földön, mint ha puha agyagból lett volna kifaragva. Dempsey természetesen nagy buzgósággal készül a júliusi összecsapásra és bizonyosra veszi, hogy a fúrge s fiatal Carpentier is sirva fogja emlegetni azt a percet, amikor az ő öklével kerül szembe.

A JAZZ

temetésére készül most a két legügyesebb amerikai táncos: Dorothy Dickson és Carl Hyson. Mindkettőnek kenyeretadó mestersege a tánc és annak a nagy felháborodásnak hatása alatt, amely az eszeveszett jazzal szemben nyilvánul meg mindenfelé, elhatározták, hogy a jazz helyére valami új táncot komponálnak, kecsesebbet és illendőbbet, mint amilyen a jazz. Az új táncnak "Grab dance" a neve, sokkal kifinomodottabb, mint amilyenek az utóbbi esztendő táncai voltak, van benne valami a régi idők szemérmességéből is a nélkül azonban, hogy a formáiban ne tudna teljesen friss és fiatalos lenni. Terpsichore hívei szerint az új táncra nagy népszerűség vár, egykettőre meg fogja hódítani a táncért rajongó fúrge léptű ifju Amerikát.

A "robogó" sipisták

Folyik a poker a vasuti hálókocsokban. Pénzes emberek hivatalosak a partiba. Csak a hivatásos kártyajátékos kerülhet ki a játékból veszteség nélkül

A SZERENCSEJÁTÉK tilos ebben az országban. Vannak államok, amelyekben éppúgy büntetik a törvény megszegőit, mint, akik betörést vagy váltót, csekk vagy okirathamisítást követnek el. De azért úgy megy a gemblizés Amerikában, mintha kizáróan a törvényre fittyet hányó emberek alkotnák a nemzetet. Nem kell Monte Carloba, se Cubába, de még Floridába se menni annak, aki kártyán vagy rouletton akar megszabadulni a pénzétől, elvesztheti azt bármely városban, klubban, kártyabarlangban, de a robogó vonatok stateroomjaiban is.

Manapság olyan kártyajátékok folynak a Pullman kocsik stateroomjaiban, sőt a vonatok dohányzójában is, mint aminők ötven-nyolcvan évvel ezelőtt a Mississippi folyón a hajókon. Annyira elfajult a hazárdjáték a vonatokon, annyifutast kifosztottak hivatásos gemblerok, sőt hamisjátékosok, hogy a vasutársaságok kénytelenek voltak erőlyesen fellépni ellenük. A Pullman Company nemrég rendeletet adott ki, hogy New Yorkban s a vasutállomásokon általában ne engedjék vonatra szállni a közismert gemblerok, a kapusok utasítsák vissza őket.

Jót nevettek ezen a rendeleten, akik ismerik ezeket a vén rókákat, a hivatásos kártyajátékosokat. A kapusok akarnak túljárni ezeknek az eszén? A gazdag bankárnak, vagy előkelő utazóügynöknek látszó gembler nem meri egy kapus se visszautasítani, de mi jögon is tenné, amikor a jegyet megváltotta és fel tudja mutatni. Amint a gyilkost, a gemblerit is csak elfogadási parancs alapján lehet a szabad mozgásban akadályozni.

A vasuti gembler manapság nem ül le kártyázni a sáros eszmájú farmerrel, mégha ezeket sejt is nála. Csak gazdag üzletemberek társaságát keresi s csak akkor hajlandó kártyázni, ha a partiba meginvítják. Valamikor olyan közönséges módon esaltak ezek, vagy kissé nagyobb hamiskártyák ma már nem alkalmaznak a pénzes áldozat kifosztására. No meg ma már nem játszanak 50 centes vagy dolláros alapon. Ma Pullman kocsikban ezrekben megy néha a játék s előfordult már, hogy a vesztes harminé negyven ezer dollárral került ki szegényebben a játékból.

A Pullman stateroomban utazó gemblerok napi kiadása vagy 100 dollár fejenként. Kis alapon való játék révén nem tudnák meg a kiadásukat sem fedezni nyereségből, olyan áldozatra van tehát szükségük, akik hajlandók a játékban 1000 vagy annál is több dollárt kockáztatni. Rendszerint olyan emberekkel elegyednek a gemblerok, akikről tudják, hogy gazdag kereskedő, gyáros vagy másfajta pénzesember s nyaralni vagy szórakozni mennek. Ügyvéd ha pénzes ember is, nem kell a játékba, de gazdag orvost annál szivesebben vesznek. Persze belekerülnek az ilyen játszmaiba olyan emberek is, akik maguk is ismerik a modern kártyatrükköket s a maguk kis körében lakóhelyükön veszedelmes kártyások

hírében állanak. Ezek az emberek azonban annyira le vannak kötve játék közben a maguk kártyaismeretének érvényesítésével, hogy észre sem veszik, mikor a sokkal raffinátabb gembler becsapja őket.

Az ügyes gemblerok magánosan vagy párosával utaznak, legtöbb esetben nőcímberát is visznek magukkal, hogy ne gemblernek, hanem nyárspolgárnak, jó férjnek látszanak. Ezek a kitanult nők segítik megszerezni a pénzes embereket áldozatnak s ezek kényszerítik a gembleroket a játszma abbahagyására éppen akkor, amikor legnagyobb nyereségben vannak.

A new yorki The World rajza.

hasam voltak, nincsenek és nem is lesznek s hogy a vasuti kocsikban folyó kártyajátékok kilentizedrésze gemblerjáték. A gemblerektől csak úgy szabadulhatunk meg, ha kerüljük a társaságukat és nem veszünk részt kártyajátékban, amelyben idegen vagy idegenek is szerepelnek.

Sajnos, nem esupán a hivatásos sipisták, de a kártyások általában örömmel ülnek le nagy alapon való kártyázásra nemcsak a vasuti kocsikban, de bárhol, ahol arra mód kínálkozik. Nem kell ahoz hamis kártyásnak lenni, hogy valaki ezeket nyerjen vagy vesszsen. A kártyajátékban valakinek vesztenie kell. Ha sipista van a kártyázó társaságban, akkor gyorsan meg a vesztes s nem sipista az, aki vesz. De ha nem hivatásos gemblerok ülnek le kártyázni, akkor is biztos, hogy egy kettő vesz a társaságban. Nincs olyan ember, aki a kártyázás közben kiméletes. Elnyeri a pénzt a másiktól, ha csak tudja, és viszont. A kártyázás szigorúan üzlet és nem szerelem még a jóbarátok közt sem.

A gemblerok és állítólagos feleségük mondjuk California vagy Florida felé utaznak. Ha még négy-öt napi utazás van hátra, van idő kártyázni szerető gazdag utitársak kényelmesen való behálózására, de ha közelnek a végállomáshoz, akkor gyorsan kell eszeledniük. A nők gyorsan megismerkednek és megbarátkoznak a kiszemelt áldozatok feleségeivel. A gemblerok aztán meghívják a férjeket egy kis szivarozásra, eszeveszre a stateroomban. Itt a legtöbbszőr már folyik a kártyajáték. Majdnem bizonyos, hogy az új kiszemelt áldozat érdeklődik a játék iránt s hamarosan indítványozza valamelyik, hogy alakítsanak külön partit s játszma-nak ők is. Legtöbbször az áldozat maga megy pártner után, ha másképen nem sikerül partit alakítani. Mivel pedig a pokert nem szeretik nyilvánosan játszani, a gembler könnyen bevisszi őket a saját stateroomjába, ott aztán kiméletesül megindul a játék. A vége rendszerint az, hogy a beugratott játékosok megkopaszva kerülnek vissza feleségük mellé.

A pénzes utasoknak tudniuk kell, hogy a gemblizés üzlet s hogy tisztességes gemblerok so-

A KA

ANTÓNI SALAMON

várta be a del... amikor a törv... se folytán be... ajtot zárni, ha... az első segéd... roskissasszonyt az alkalm... felügyelettel, ő maga ped... lapját és csontfejű botj... rohant a piacra.

Vasárnap volt. A piacon... csak zöldségféléket, hagy... korai káposztát lehetett... embereket is. Es Antóni S... emberekre volt szüksége... választékban találhatók a...

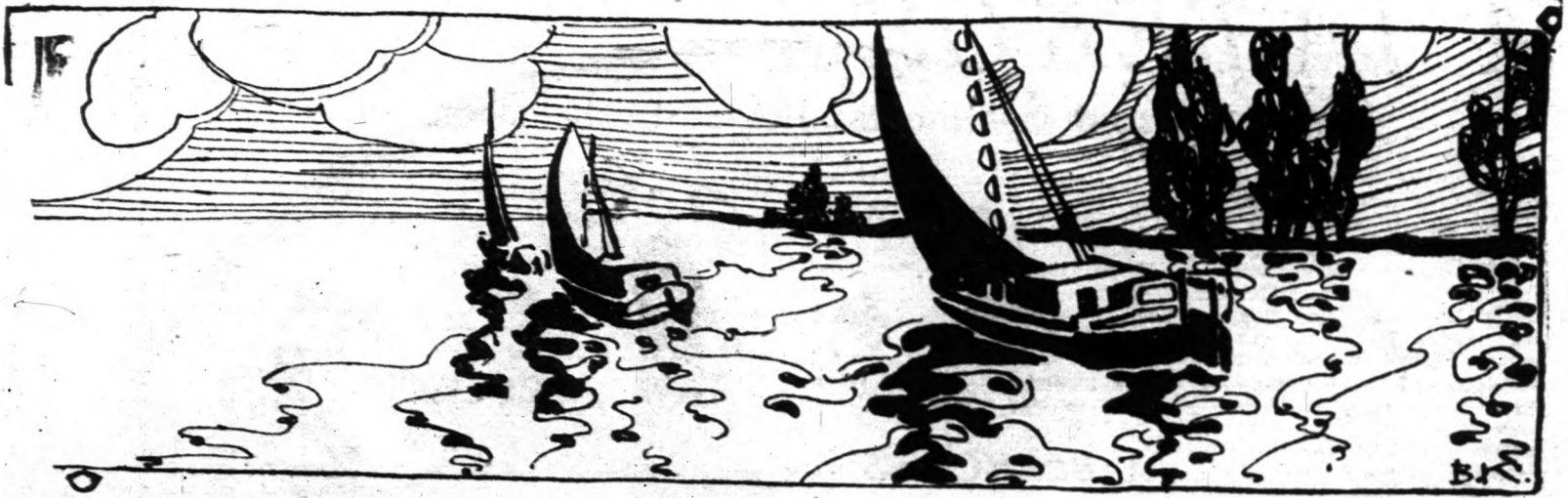
A zöldségfélék bevásá... felesége, esetleg a szakács... bereket nem bízhatja más... kat meg kel válogatni, h... öregek, se tulságosan fiat... gék, se korhelyek ne leg... jó magabiró, erőteljes eg... ből verődjenek össze, me... lamon urnak kaszasokra... akik majd odakinn a Tó... fognak dolgozni egész hété... a jövő héten is kaszálnak... dorkával összeszött dus tav...

Ott hagyta tehát a nagy... füstletet és felsietett a... fák, baromfikereskedők... sorai között közömbösen h... nek az áruiat figyelemre... őt csak az emberiac érde... Az emberpiac nagyon... magukat áruló emberek... választékban voltak talá...

Antóni Salamon ur üzle... árak különböző fajtái. Olc... jobb és finomabb minősé... mint a karton vagy szövet... logatni, alkudni csak ug... áruikekre, sőt könnyebb... magával az eladó tárgyz... szelni.

Antóni Salamon ur az... közé lépett. Nézegette... őket, hogy melyik mennyir... Az emberarcok felé fordul... mekben felcsillantak a re... Itt van egy munkaadó, e... csak az a kérdés, hogy ki... a szerencsések, akikre a v... Öreg, meggörnyedt há... berek és fiatal ruhancok... szült várakozással néztek... mont. Nagy jelentősége... kereskedő feltűnésének a... mert a Terezug-pusztát ő... hol nagy darab mezőség... szal mindig csak ember kel... munkára.

Amint ott nézeget, job... gálgatta az embereket, m... Öreg Kaszás János:
— Hány ember kell a... nak?
— Kellene vagy harmi... ből, János bácsi.
— Szénát kaszálni?
— Azt bizony, még pe... ba.
— Mennyi napszámot f...
— Forintot.
— Én összeszedem az...
— Jon ide a tekintetes ur ha... hogy foglalót adhassak... négy óra a udvarban l... tesszen el két kocsit, hog... mehecsünk.
— Ejnye, ejnye, pedi... más dolguk volna, sokka... venálna nekem, ha gya... kendtek, de hát isten nek... pengő, legyenek ott kendt...
— Ott leszünk tekintet...

A KASZÁSOK

Irta; Laskai Mihály

ANTÓNI SALAMON ur nem várta be a déli tizenkét órát, amikor a törvény intézkedése folytán be kell az üzletajtót zárni, hanem megbizta az első segédet és a pénztároskisasszonyt az alkalmazottak feletti felügyelettel, ő maga pedig vette a kalapját és csontfejtő botját, azután elrohant a piacra.

Vasárnap volt. A piacon ilyenkor nemcsak zöldségféléket, hagymát, uborkát és korai káposztát lehetett kapni, hanem embereket is. És Antóni Salamon urnak emberekre volt szüksége, akik ma bő választékban találhatók a hetesi piacon.

A zöldségfélék bevásárlását elvégzi a felesége, esetleg a szakácsné. De az embereket nem bízhatja másra, mert azokat meg kell válogatni, hogy se nagyon öregek, se túlságosan fiatalok, se gyengék, se korhelyek ne legyenek, hanem jó magabíró, erőteljes egészséges férfiakból verődjenek össze, mert Antóni Salamon urnak kaszásokra van szüksége, akik majd odakinn a Terezug-pusztán fogtak dolgozni egész héten, esetleg még a jövő héten is kaszálnak, vágják a bodorkával összenőtt dus tavaszi szénát.

Ötthagyta tehát a nagyválasztéku rőfőszületet és felsietett a piacra. A kofák, baromfikereskedők, zöldségárosok sorai között közömbösen haladt el, ezeknek az áruikat figyelemre sem méltatta, őt csak az emberpiac érdekelt.

Az emberpiac nagyon népes volt. A magukat áruló emberek éppen olyan választékban voltak találhatóak, mint Antóni Salamon ur üzletében a rőfősáruk különböző fajtái. Olcsóbb, drágább, jobb és finomabb minőség, éppen úgy, mint a karton vagy szövet. Lehetett válogatni, alkudni csak úgy, mint más árucikkekre, sőt könnyebben, mert itt magával az eladó tárggyal kellett beszélni.

Antóni Salamon ur az embersokaság közé lépett. Nézegette, vizsgálta őket, hogy melyik mennyire használható. Az emberarcok felé fordultak és a szemekben felillantak a remény sugarai. Itt van egy munkaadó, egy vevő, most csak az a kérdés, hogy kik lesznek azok a szerencsések, akikre a választás esik...

Öreg, meggörnyedt hátú munkásemberek és fiatal suhancok egyformán feszült várakozással nézték Antóni Salamon. Nagy jelentősége volt a rőfőskereskedő feltűnésének a munkáspiacon, mert a Terezug-pusztát ő vette meg, a hol nagy darab mezőség volt és tavasszal mindig sok ember kellett oda szénamunkára.

Amint ott nézeget, jobbra-balra vizsgálta az embereket, megszólította az öreg Kaszás János:

- Hány ember kell a tekintetes urnak?
- Kellene vagy harminc, de a javából, János bácsi.
- Szénát kaszálni?
- Azt bizony, még pedig a Terezugba.
- Mennyi napszámot fizet?
- Forintot.
- Én összeszedem az embereket, adjon ide a tekintetes ur harminc pengőt, hogy foglalót adhassak nekik. Délután négy órára az udvarban leszünk, készítsen el két kocsi, hogy még ma ki-mehessünk.

— Ejnye, ejnye, pedig a kocsiknak más dolguk volna, sokkal jobban konvenálna nekem, ha gyalog mennének kendtek, de hát isten neki. Itt a harminc pengő, legyenek ott kendtek félégere. — Ott leszünk tekintetes uram.

— Még csak azt akarom mondani, hogy jól összeválogassa kend az embereket, én jó napszámot fizetek, tehát megkivánom, hogy megdolgozzanak a forintér.

— Csak bizza rám a tekintetes ur. Ezután, mint aki a legjobban végezte dolgát, otthagya Antóni Salamon az emberpiacot. Elment haza, hogy a rőfősáruzetlet menetelet tovább irányítsa, a mi bizonyára megérezte azt a pár órási időt, mely alatt a szakértő tulajdonos hiányzott belőle.

Kaszás János bácsi pedig összeválogatta a szénavágó napszámosokat. Huszonkilencet szedett össze a javából a munkabírók közül, akik nem nagyon öregek, sem tapasztalatlan fiatalok nem

voltak, hanem úgynevezett "javakorbeliek".

Délután félégere mind a harminc napszámos ott volt az Antóni Salamon ur udvarában. Magukkal vitték a heti eleséget, egyik szűrt, a másik subát, a mely éjjeli takaróul szolgál majd a pusztai szabadba. Mindegyiknek ott volt a vállán a villogófényű, élesre kalapált kasza is, melyekre midőn rátűzelt a tavaszi délutáni nap, olyan tiszta ragyogással töltötték be az Antóni Salamon udvarát, mint a legizább szivek vasárnap-i imádsága.

A két kocsi készen várta őket. Felpakoltak a vendéglodalakkal és hosszú deszkákkal kiszélesített járművekre. A kaszákat a hátsó sarogjákba, az eleséget

a kocsiderekakba rakták és mindegyik kocsin elhelyezkedett tizenöt ember, tizenhatodik volt a kocsi, aztán elindultak a Terezug-pusztára. Antóni Salamon családjával együtt a hűvös verandán elhelyezett kényelmes fonott székekben ülve szemlélte őket és midőn a bucsuzásnál harminckett kalapot megemeltek előtte, úgy érezte magát, mint egy hatalmas fejedelem, akinek hadserege hódító utra indul.

Hétfőn estefelé meglátogatta Antóni Salamon az embereit. Nagyon óhajtott látni, hogy kaszálnak. Azonban nem volt szerencséje, mert éppen kalapáltak. Boszantotta egy kicsit a dolog, de nem szólt semmit, látta a rendekről, hogy sokat kaszáltak. Másnap ugyanaz időtájban ismét kiment és ismét kalapáltak. Harmadnap szintén. Ekkor már nem tartóztatta magát, hanem kérdőre vonta az öreg Kaszást.

— János bácsi! Hát mikor kaszálnak kendtek, ha mindig kalapálnak?

— Mikor annak az ideje van, tekintetes uram, akkor kaszálnak. Mikor pedig annak az ideje van, akkor kalapálnak.

— De nem úgy van az János bácsi, hanem vagy este munka után kalapálnak kendtek, vagy pedig két ember kalapáljon egész nap, mindig azt a kaszást, amelyik nem éles, mert ha én kijövök, látni akarom azt, hogy hogy kaszálnak kendtek.

— Akkor jöjjön a tekintetes ur késő délelőtt, vagy korán délután.

— De én olyankor nem érek rá. Arról nem tehetünk, de nem tudunk másként dolgozni, csak úgy, ahogy okos emberek szoktak.

— Ha nem úgy csinálják kendtek, a hogy én parancsolom, akkor mindenkinek levonok egy-egy napszámot.

Az öreg Kaszás Imre a szóra megfordult és szónéklül otthagya Antóni Salamon urat, ezzel azt akarta kifejezni, hogyha már muszáj beszélni, akkor csak okos emberrel beszél.

Antóni Salamon ur dühösen ugrott fel a kocsijába és bosszankodva ment haza. Nem fért a fejébe, hogy miért nem úgy dolgoznak az emberek, ahogy ő parancsolja.

Másnap korábban kiment, akkor teljesült a vágya, nem kalapáltak az emberek, hanem kaszáltak. Megállott a rend végén és nézte: suop—suop egyszerre csapott valamennyi.

Mikor kértek, megfenték a kaszáikat, hónaljuk alá vették és takarosan ballagtak visszafelé.

Antóni Salamon ur megint elővette az öreg Kaszást:

— János bácsi! Kendtek sokkal jobban haladnának, ha nem várnák egymást a csapással, hanem vágnák mindenkiket külön úgy, ahogy tudja és visszafelé jövet is nem sétálni, hanem kaszálni kellene. Sehogy sem vágyok kendekkel megelégedve, a jövő héten másik csapat embert fogadok. Ezzel ismét felugrott a kocsijára és elhajtatott.

A harminc ember közül egyik jobban káromkodott, mint a másik. A nagybaszú Solyom Balázs azt kérdezte az öreg Kaszástól:

— János bátyám, hogy lehet az, hogy ennek a Salamon urnak olyan parányi esse van és mégis ilyen nagy darab földet tudott venni?...

Az öreg Kaszás megvakarta a fejét, aztán megfakult kalapját bosszusan a frissen vágott szénarendre dobta, ami tudja.

annyt jelentett nála... hogy ő sem

A BÉRKOCISIS

Irta: Kabos Ede

SÁKÁNY András dél-őta lebzelt a bérkocsi-állomáson. Egy darabig a bakon leste, hogy sor kerül rá s kivágtathat egy órára valamerre.

De nagyon szép volt az idő s az emberek gyalogosan is elboldogultak. Akkor elunta a bakonülést, innia adott a lovának s leheveredett a vendéglő egyik ablaka alá. Kalapját a fölére huzta s úgy képzelte, aludni fog.

De valami rágta a szívet, csak hánykolódott s végre is felült, hogy pipára gyújt.

A szomszédos ablak alól átszólt hozzá az öreg Berkes:

— Azt mondta, hogy megcsal a feleséged?

— Azt mondta.

Az öreg kocsis egyet szipakolt lassan, nyugodtan. Ugy tett, mintha tovább nem érdekelné a dolog. Még a szemét is behunyta. Talán öt pere mulva megint átszólt a fiatalabikhoz:

— Engem is megcsalt a feleségem. Minden kocsisnak egy a sorsa. Az embernek itt kell rostokolni a standon, mit csináljon vele az asszony? Megcsalja.

Csákány András foghegyről szólt: — Engem nem fog másodszer megcsalni.

— Aztán mért nem fog téged az asszony másodszer megcsalni? Megöli?

— Meg.

— Ha te megöli, én is megöli, minden kocsis megöli a feleségét, aki megcsalta, ehéti a fene ezt a világot, mindenkinek vitamoson kell járnia. A kocsisokat be-dugják a kőterba. Mindent. De még tán a villamos kocsisokat is, mert ha el nem vétém, azoknak se jutott esupa apéca feleségül. De mit

is mondok! Hogy a villamos-kocsisokat is megcsalja a hitésük! Hát netán jobban jártak, akik nem is kocsisok? Nincs neki dolga, sok a cudar asszony.

Csákány András annyit mondott:

— Az enyémmel kevesebb lesz.

— Kevesebb. No, jut is, marad is. Ha kikerülsz a fegyházból, mi leszel? Megint kocsis? Akkor megint csak megházadosol, mert hát éjszakára mégis csak kell az otthon s akkor már öregebb is löszöl vagy nyole esztendővel. A második asszony is meg fog esalni. Ha kocsis az ember, nem szabad neki ágaskodni.

Csákány a vendéglő falához vágta a pipáját.

— No én pedig ágaskodom.

Az öregebbik azt is tudomásul vette, hogy Csákány ágaskodik. Ebben az irányban nem okvetetlenkedett tovább, inkább megnézte a Csákány pipáját, komolyabb baja esett-e a falhozveréstől?

— Még használhassa az ember.

— Akár az asszonyt... Nem is tudom, megérik-e az asszonyok, hogy félrenézett. Asszony — asszony. Az egyikről tudja az ember, a másíkról csak gondolja. Aztán mivel vagyok én alábbvaló ember, azért, hogy a feleségem megcsalt? Hát megcsalt. Hozzám is úgy került, hogy egy másikat esalt meg.

Alapos vizsgálat után visszaadta Csákánynak a pipáját:

— Még használhatod. Embernek, pipának még használ is, hogy a falhoz verik. Kihull belőle a rondaság.

Fölállott az öreg kocsis, nyujtóz-kodott, azt mondotta, hogy no, egy kicsit fiatalok a fiatalok, aztán föl- (Folytatás a 4-ik oldalon.)

INGYEN ANGOL-MAGYAR LEVELEZŐ

könyvet küldök annak, aki tőlem rendel 2 dollárért egy szabadalmazott szárral ellátott derékra erősíthető erős PÉNZTÁSKÁT, VAGYIS PÉNZÖVET, MELYBEN PÉNZÉT ÉS iratait teljes biztonságban saját testén tarthatja. Küldje be megrendelését a pénzzel együtt azonnal s ha nu lesz a jelzettekkel megelégedve, pénst visszaküldjük. Küldje a 2 dollárt erre a címre:

LOUIS GARTNER

401 EAST 80th STREET, NEW YORK, N. Y. pénzküldés, küszegzői, óhazai jogügyi, fordítási és hirdetésirrodája, mely 10 év óta szolgálja becsülettel az amerikai magyarságot.

A JÁTEKOS

A párbeszéd egy montecarlói szálló halljában folyik le

Irta:
Szöllösi Zsigmond

LEANY: Ön tehát egyszerűen megkéri a kezemet. Holott még alig két napja ismer és jóformán nem is tudhat rólam semmit.

A FÉRFI: Tudok magáról három dolgot. Hogy szép, hogy finom és hogy gazdag. Ha ez nem minden, akkor a többire kár lenne kíváncsi-nak lennem. Mert ez olyan sok, hogy — bocsánat az őszinteségért! — mindaz, a mi többet még meg tudhatnék, csak kevesebbé tehető. Tehát nem vagyok kíváncsi rá.

A LEANY: Szép. De ha én kíváncsi lennék, mint ön?

A FÉRFI: Lát engem, tudja a nevetem és a foglalkozásomat. Játékos vagyok.

A LEANY: Az a foglalkozása?

A FÉRFI: Talán a passziója? Eppen azért a foglalkozásom. A hivatásom. A mesterségem. Az élet-pályám... Válassza azt a szót, a melyet a legkomolyabbnak érez.

A LEANY: Érdekes. De még is, hogy jutott eszébe éppen ez a mesterség vagy... életpálya?

A FÉRFI: Hogy mért vagyok játékos? Édes Istenem, hogy is magyarázhat meg azt, a mi a legtermészetesebb. Nem akarok nagy szót használni. Hát csak azt mondom, hogy: lelkiismeretességből. Ambar mondhatnám ezt is: erkölcsből. Mert mi a nyilvánvalóbb erköltselenség annál, ha valaki mást csinál, mint a mire magában hivatást érez? Ha én orvos, ügyvéd, vagy, mint az apám szeretete volna, diplomata lennék, akkor megválaszolom az életemet, megesszom a mesterségemet, mint a hogy eszöl az, a ki szerelem nélkül házassodik.

A LEANY: Ön moralista.

A FÉRFI: Az vagyok. És éppen azért nem vettem zokont az a vonást, a melyik az imént átrándult az ajkán, mikor azt mondta: játékos vagyok! Mert maga nyilván azok-ra a becsónokra gondolt, a kik a munkasztatól lopják el az időt, vagy a betegekétől vagy az üzletük-től, a melyet a játékosztalnál töltnek. Ezeket a szegény, gyöngye és léha embereket én is számon és én is megvetem. Számon őket, mert tisztlem a szeszvedély hatalmát. De megvetem őket, mert gyávák és a

A LEANY: Hát akkor miért van, hogy minden játékos nyerni akar?

A FÉRFI: Mire való a csalhatatlan metódusok folytonos keresése?

A FÉRFI: Nyerni kell, hogy tovább játszhasunk. Mint a hogy örökké fiatalnak kell maradnia annak, a ki egy istennőbe szerelmes. A kinek ideálja van, annak nem szabad megvélnie.

A LEANY: És a játékos fiatal-sága: a pénz?

A FÉRFI: Igen. És az erkölse is, a mely előkelőbb, mert szigorubb minden más erkölcsnél. Mert ha egy vállalkozó pénz nélkül vág bele az üzletbe, az legfeljebb egy... játékos; de ha a játékos ül le pénz nél-

kül az asztalhoz, az közönséges csaló.

A LEANY (nevet.)

A FÉRFI: És ha a vállalkozónak sikerült az üzlet, akkor siet biztonságba helyezni a prédáját, de a játékos az ott marad. Mert a ki csak a pénzért játszik, az nem az igazi. Az igazi játékos se nem rabja a pénznek, se nem porkolábja. Az arany csak arra jó neki, hogy

A BÉRKOC SIS

kapaszkodott a bakra és belebámult az utcába.

Egyszer úgy öt óra tájban, leszólt Csákány Andrásról.

— Gyün.

Az asszony jött. Szép, fiatal, erős menyecske volt. Hogy figyelmeztette az ifjabbik kocist az asszony jövetelére, az öreg nem érdeklődött tovább a dolog iránt, hanem vállá közé ejtette a fejét és szunnyókálni próbált. Azok ketten elegenden vannak a maguk dolgához.

Csákány András nem akart fölkelni a kőveről.

— Még ide mersz jönni? — szólt fel onnan a menyecskehez.

— Mi ütött kendbe? — kérdezte az asszony s nem látszott ijedni csöppet sem.

— Tudom, hogy megessz.

— Akkor többet tud kend nálam.

— Meg foglak ölni!

— Amelyik kutya ugat, nem harap az.

— De én harapok.

— Hát vagy belehalok vagy sem.

De kend bánja meg.

— Börtönre juttatsz.

— Juttatja kendet a saját bolond vére. Mi rosszá vetemedtem?

Csákány András felugrott az ablak alól s a kocsiához sietett, amely be akkor már bele isült egy nama-kalapos urfi. Előbb még megpróbálta magára unatni az urfit, tette magát nehézfajúnak, kérdezősködött, mennyi időre kell a kocsi, hova mennek, meddig mennek, aztán, mikor ez nem használt, elbajlódott akarattal a lóval, a szer-zámmal, mindhiába. Az urfi dolga nyilván nem volt sietős s a menyecske nézésében meg se látta, hogy Csákány András huzakodik.

Fejébe huzta a kalapját s lassacskán elindította szerszámát a kocsi.

Csákány András ostorával meglegyintette a lovat, s visszaszólt:

— Várj meg, te rossz.

Az asszony tán felett valamit, de azt Csákány már nem hallotta. Lassan, álmosan kocogott az egyfogatuja s a nekifutott-kocis nem is nagyon négatta a gebéjét. Egyszer szinte nekijáratott egy villamosnak, másszor belesiklott az egyik kerék a villamos vágányába s a panama-kalapos urfi úgy esett az egyik szögletből a másikba, mintha labdának volna véle.

Kiszólt Csákányhoz dühösen:

— Részeg maga?

— Látja, ha az vagyok, — morgott bakján a kocsi és nem mentegéző-zött tovább a nekiiramodások miatt, hanem leszólt a gebének, mintha az volna oka mindennek:

— Göres álljon beléd, te kutya!

Különbén pedig furt ott volt az esze a standon, ahol az asszony maradt. Még neki áll feljebb, hogy vagy bele hal vagy sem, de ő bánja meg. Csákány András. Hát ugyan mért bánja meg ő? Mert leüti az asszonyt? Mások is megeselekédtek már. Any-nyi asszonyt ütöttek már agyon s mégis áll a világ! Igaz, hogy azért a kocsisokat se eszálják kevésbé. Nem lehet annyi asszonyt agyonütni, hogy aki megmarad, becsületesebb életre szokják. Fenebátor az asszony.

Azon kapta magát, hogy nem haragszik már olyan nagyon az asszonyra, inkább arra az urfira dühös, akinek éppen akkor kellett jönnie, mikor leüthette volna az asszonyt. Az ember lesül, amíg rostokol az állomáson, órákhozott egy kutya se téved arra s amikor végre akadna az asszonnyal egy kis leszá-

eszköze legyen a gyönyörűsége szakadatlan hálájának. Az igazi játékos gavallér, merész és nagylelkű. Ezért van, hogy a hol a játék tan-nyát ütött, ott mindig szép az élet, lendületes, fényes és hullámzó. Minden öröm oda siet és a levegőnek olyan édes ize, illata, mámore és muzsikája van, mint sehol másutt a világon.

A LEANY: De veszíteni is lehet

Folytatás a 3-ik oldalról.

molnivalója, ugri nesze, kinő a föld-ből az ilyen urifajta, beül a kocsi-ba s odaszól a szegény embernek: hajtson ide meg oda! Egy rongyos pengőért az anyja holtteste mellől is el kell hajtania a kocsiának. Az ördög bujjék az ilyen komisz világba!

— Vigyázzon, még belegázol vala-kibe!

Az urfi ordított rá a háta mögül, mert a nagy okoskodásban csak-ugyan gazdátlanul botorkált a ge-be.

Csákány András megint csak morgott s még dühösebb volt az urfira. Valahogy nem is bánta volna, ha tisztességesen kifordítja a kocsi-jából. Ha nyakát törí az urfi, nem érdemelt jobbat. Így elszólitja a maga dolgától a szegény kocist és miért? Talán valami asszonyhoz viteti ma-gát, hiszen ebben a városban mindenki asszonyhoz megy. Törné ki a nyakát, valahány urfi asszonyhoz ipar-kodik. Bestiák!

Valahol, a külvárosban az urfi megállította a kocsi, leugrott s el-tűnt egy bérházban.

— Asszonyhoz ment! — gondolta Csákány megátalkodottan. Hogy az urfi eltűnt, a kocsi megint szeretet-tel tudott bánni az állatjával. Megsi-mogatta a fejét.

A füléhez hajolt, úgy kedveske-dett az állatnak:

— Nő... Táltos... derék állat vagy...

Egy nőcseléd jött ki a kapu alól s ránevett Csákány Andrára.

— Te is férfiak bolondja vagy! — vetette oda neki a kocsi,

— Vagyok hát! — nevetett a nő-cseléd — Miért volnék a világon, ha az se volnék!

Csákány mondani akart valamit, de abban a pillanatban zavaros, fur-csa dolog esett Valaki hátulról át-kapta a derekát s egy rekedt, rémült hang hörögte fülébe:

— Öt pengőt kap, de hajtson, a hogy csak tud.

Eppen esakhogy meglátta, hogy az urfi elhagyta valahol a panama-kalapját s maga olyan gyűrött, fakó, összetört, mintha hat ördög táncolt volna a tetemén. Megverték az urfit, megdöngyözték, az bizonyos. De öt pengőt ígért, hogy elhajtsak véle. Hát lsten neki!

A kapu alól zavaros, bösz láрма indult.

Csákány András nagyot huzott Táltosra, nekieresztette a gyeplőt és uccu hajrá, száguldozott az urfi-val elefele. Most már senkire se haragudott. Ujjongott a lelke, amikor az urfi rekedt hangjára gondolt. A panama-kalapot, amelyik valahol el-maradt, meg tudta volna csókolni. S mikor a harmadik-negyedik utcá-ban hátra mert fordulni, bolondul

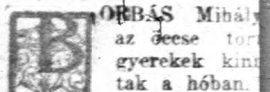
Már nem haragudott. Amikor az urfi egy kapu alatt kezébe nyomta az öt forintot, Csákány András vi-dáman hajtott vissza a kocsiállomá-sra. Messziről meglátta már az asz-szonyt és semmi harag nem ostro-molta Eszébe jutott, hogy legalább egy két foltot szeretett volna ütni az asszony szemére. Kár lett volna. Szép szeme van neki. Mikor a kocsi-ját beállította a sorba, Csákány And-rás — egy egészen más Csákány And-rás — fiatalosan szokott az asszonya mellé s megcsókolta a szemét, ott, a hova két foltot szeretett volna ütni. Igen, ott csókolta meg.

Az öreg Berkes látta a csókot és azt is tudomásul vette.

Mondta ő, hogy azok ketten elegenden vannak a maguk dolgához. Hát ugy-e, hogy elegenden vannak!...

BORBÁS Mihály az öccse tor-gyerekek kint-tak a hóban. leány fülét be bugyolálva, gyömböcska fia földre huz-börsapkával. A vidám sí-fölvert a szegény kis né-jét, melyet most a paha-ünnepi lepellel takargat-tompitva, szeliden minden szögiességét gyengéden a kis udvar-lan fehérséggel minden-tépettséget és szennyet.

A négy gyerek meghal-pu nyikordulását s látta a nagy ember lomha-kal bebujik a kapun.

— Nő, Mihály bátyát-kodott felé a legkisebb.

A többi is megtorpan-s hirtelen egy csomóba-komolyodva, nagyra né-bámultak az érkező felé.

— No! — szólt a feléjük. — De vidám!

Olyan jó mögy a sorot!

A gyerekek hirtelen-néznek s elmosolyodtak.

Borbás Mihály lerázt-a eszímájáról s benyitor-ba.

A pitvarban szétvetet-meg s a tüzhely felé-kirúrt arccal álldogat-felesége.

Az asszony felpillant-esendesen mondta:

— Jó napot, Mihály!

Ez nem köszönt. Pár-várakozott. A fazékból-fővő füstölthet orresit-te.

— Főztök? — kiáltó-szony felé fles hangon.

— csak az a sütes-főzés!

Az asszony szeme rá-

— Sokan vagyunk. M-köll.

— Egy-kettőre elfog-malac.

Az asszony vállat vont

— Hát elfogy.

Főlemelte tekintetét

rádt, fehérarcu ember-sen tette hozzá:

— Az élet is elfogy.

Az embert megütött-kapta a fejét.

— Mink főböténeki-várta ki. — Minálud-nég mind a nőve sonk.

— Ugyan kinek-kérdetzte az asszony-jük, csak a nagy gazd.

— Irigylitök! — vá-sen a nagy lomhatást.

Az asszony belebököt-fővő husba, aztán hű-lyogva pillantott az em-

— Isten látia lelke-m. Mink mög vagyunk-günkbe.

Az udvarról a kora-lakán bekéklő hóból-frissen összeesendülő-latszott.

— Az ember kifélé-m.

— Azokra is köllent.

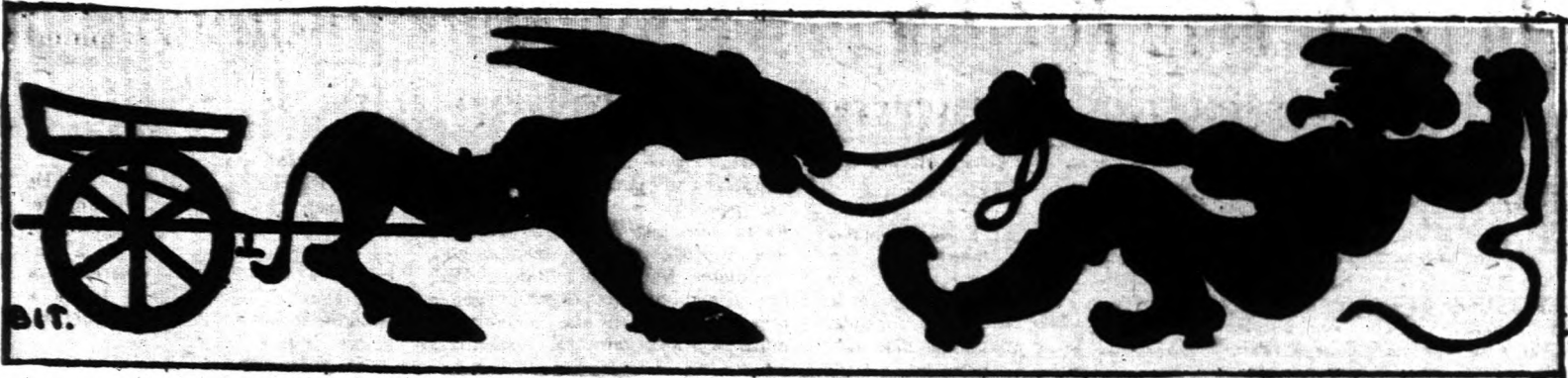
— Hogy vagyont.

Tudja, hogy azt nem-ségek. Tisztességre-n.

Elvonjam a szájkától.

PÉNZKÜLDÉS
Magyarországra
Koronákban
és
Kézpénz-Dollárokban.
BETÉTEK
Hajójegyek
minden vonalra
KISS EMIL
BANKÁR
133 SECOND AVE
NEW YORK

ÖRÖM
ha az óhazaiak hirt hallanak
amerikai rokonaitól, de
KÉTSZERES ÖRÖM
ha az amerikai rokonok pénz-
segítségét is küldenek.
AMERICAN UNION BANK
LEGOLCSÓBBAN ÉS LEGGYOR-
SABBAN UTALJA A PÉNZT
MAGYARORSZÁG B A R M E L Y
RÉSZÉBE.
KÖZJEGYZŐI ÜGYEK pontos és
lelkiszeretes elintézése.
HAJÓJEGYEK a legjobb vona-
lakra eredeti áron.
FELVILÁGOSÍTÁST ÉS TANÁ-
CSOT INGYEN ADUNK.
AMERICAN UNION BANK
Németh János, elnök.
Főüllet: 10 East 22nd Street
a Bankpalotában.
Fiók: 1597 Second Avenue
Corner 83rd Street
NEW YORK.

KÉT PIROS ALMA

Irta: Pásztor József

ORBÁS Mihály belépett az öccse tornáczára. A gyerekek kinn tapikoltak a hóban. A két kis leány fülig nagykendőbe bugyolálva, a két nagyobbocskó fiú földre húzott báránybőrsapkával. A vidám sikongatásuk fölverte a szegény kis udvar oszondját, melyet most a puha hó tisztán, ünnepi lepellel takargatott le, eltompítva, szeliden meglágyítva minden szögletességet s elfödve gyengéden a kis udvaron makulátlan fehérséggel minden nyomorult tépettséget és szennyet.

A négy gyerek meghallotta a kapu nyikordulását s látták, ahogy a nagy ember lomha mozdulatokkal bebújik a kapun.

— Né, Mihály bátyám! — sivalkodott felé a legkisebbik.

A többi is megtorpant a hóban s hirtelen egy csomóba verődve, elkomolyodva, nagyra nyílt szemmel bámultak az érkező felé.

— No! — szólt ez komoran feléjük. — De vidáman vagytok! Olyan jó mög a sorotok?

A gyerekek hirtelen egymásra néznek s elmosolyodtak.

Borbás Mihály lerázta a havat a eszímájáról s benyitott a pitvarba.

A pitvarban szétvetett lábbal állt meg s a tüzhely felé nézett, ahol kipirult arccal álldogált az öccse felesége.

Az asszony felpillantott rá s esendesen mondta:

— Jó napot, Mihály.

Ez nem köszönt. Pár pillanatig várakozott. A fazékból kicsapott a fűvő füstölthusz orresiklandó gőze.

— Fűtök? — kiáltotta az asszony felé éles hangon. — Mindig csak az a süítés-főzés!

Az asszony szeme rárebbent.

— Sokan vagyunk, Mihály, önni köll.

— Egy-kettőre elfogy az a kis malac.

Az asszony vállat vont.

— Hát elfogy.

Főlemelte tekintetét a nagy, fáradt, fehérceru emberre s esendesen tette hozzá:

— Az élet is elfogy.

Az embert megütötte a szó. Felkapta a fejét.

— Mink töhethénk, mégse — vágta ki — Minálunk mögvan még mind a nyóc sonka.

— Ugyan kinek tartogatiák? — kérdezte az asszony. — Sönki-jük, csak a nagy gazdagságuk?

— Irigylitök! — vágta felé élesen a nagy lomhatestű ember.

Az asszony befebőköt a fazékban fővő husba, aztán hűvösen mosolyogva pillantott az ember arcába.

— Isten látja lelkem, hogy nem. Mink mögvagyunk a szögénységünkbe.

Az udvarról, a konyha üvegablakán bekéklő hóból a gyerekek frissen összezendülő kacagása hallatszott.

Az ember kifelé mutatott.

— Azokra is köllene gondolni.

— Hogy vagyont gyűjtsünk? Tudja, hogy azt nem lehet. Egészégek. Tisztességre neveljük őket. Elvonjam a szájuktól a falatot!

Az ember jelen meg a hangra a szoba ajtajában. Mosolygószerű, pirosarcu ember volt. Kisebb a másikkal, mintha nem is a testvére lett volna. A kezét nyujtotta a bátyja felé.

— Aggyonisten, Mihály.

Barátságosan, őszinte pillantással nézett rá.

— No?

Ez komoran nézett az öccse kezében füstölő pipára.

— Pipázol?

Az ember készségesen mozdult meg.

— Gyujts rá te is Mihály.

S már ki is rántotta a zsebéből a dohányzacskót.

Borbás Mihály gyanakvó pillantással fogta meg a felé nyujtott dohányzacskót. Kinyitotta, belepillantott.

— Van itt mindön — szólt irigyen. — Hus fő a fazékba, dohány az aceskóba.

Megtömté a pipáját, leült egy kis tölgyfalócára, meggyújtotta a pipát, néhányat szippantott belőle s fölvetette szemét az öccsére.

— Hát — mondta nagy komolyan, a hangját megnyomva. — a köcsön ügyibe gyűttem. Tudjátok, hogy fizetni kell a takaréka?

Az öccse szeliden felelte:

— Tudjuk, de számítunk a jószágodra.

Borbás Mihály megmozdult. A fejét esóválta.

— Már pedig hiába. Most fizetni köll.

Az öccse felsóhajtott.

— Pedig én nem tudok fizetni.

Borbás Mihály bólongatott.

— Baj, baj.

Az öccse közelébb húzódott hozzá s kérő pillantást vetett a szemébe.

— Hát nem töhethéd mög, Mihály... hogy kifizetnéd? Tisztességgel mögadam. A kamatot is fizetem.

Borbás Mihály a fejét esóválta.

— Néköm nincs. Tudjátok, hogy a Csáki János földjét is mögvöttem. De mondok valamit. Mögvan még a réti földetök. Kifizetöm a takaréka, a többit elszámoljuk.

Borbás István kivette szájából a pipát.

— Odaadjam azt a kis földet? Az utolsót?

Borbás Mihály a föld felé nézett.

— Csak így löhet rëndözni.

— De nézze, Mihály, — nyikkanott felé az asszony. — Szerettük volna, ha legalább az mögmarad a gyerekeknek.

— Négy gyerekeknek! Mi jut abbul egynek?

— Mégis.

— Nem. Amit mondtam.

Felállt kifelé fordult.

Borbás István szeme szelid szemrehányással emelkedett a bátyjára.

— A többi is a tiéd lött, Mihály. A nyomási föld, a szöllő. Borbás Mihály szava felesattant.

— Elraboltam tületök, vagy becsületösen szöröztem?

Borbás István keserű mosollyal bólintott.

— Becsületösen.

— Nohát.

Borbás István szeme a bátyjára villant.

— De mégis. Testvér a testvérek mögtöhetné.

— De ha nincs pénzöm! Ha a föld mög is van, nálunk nem fő sonka a fazékba. Minek prédáltok! Sonka, csirkepaprikás. Tán vendégöködök is?

— Ha valaki gyün, szivesen látjuk.

— Akkor ne panaszkodjatok. Fizessetök!

Borbás István kivörösödve vágta oda bátyjának:

— Hát vidd! Lögyön a tied a réti föld is!

Az asszony nyugodt hangon mondta:

— Tudtam, hogy az lösz a vége. No de nem baj. Majd mögsegit a jó Isten.

Kiemelte a sonkát a fazékból s egy tábla eresztette. Borbás Mihály nézgette a párolgó sonkát. Szívogatta az orrán befelé a jó meleg füstölthusz illatát. Az asszony megindult befelé a tállal. Borbás István bátyjára pillantott s a szoba felé intett:

— No, Mihály. Köstöld mög.

Borbás Mihály szeme megcsillant.

— Hát...

Az asszony barátságosan intett felé a szemével.

— Tessék!

Megteritette benn az asztalt. Kenyeret állított az asztalra, az udvarra kikialított a gyerekeknek. Ezek berohantak a szobába s friss húsaggal árasztották el a szobát.

Leültek az asztalhoz s csillogó szemmel néztek a sonkára.

Borbás Mihály nagyokat szelt a sonkából. Borbás István az asszonyt meglökte.

— Egy kis bort, a korcsmából. Ritkán gyün mifélenk a Mihály.

Csillogó szemmel állt fel az asztaltól Borbás Mihály. Felvette az ágyra tett ködmönét s elment. Ugy egy félóra mulva az egyik gyerek lába megbotlott valamibe. Egy duzzadt vászonzacskót emelt fel a földről s az édesanyjának odaadta. Az asszony arca elvörösödött s az ura felé nyujtotta a zacskót. Az ember forgatta a kezében a zacskót s a zsinet meglazította.

— A pénze — mondta esendesen.

— Kiesett az ágyon a zsebéből.

Az asszony szeme felesillant.

— Sok van benne?

Az ember a zacskó madzagát összehuzta s komolyan mondta:

— Sok. Ezresek. Egész esomó.

— Azt mondta, hogy nincs pénze.

Az ember bólintott. Körülnézett.

— A kalapom, a botom.

Az asszony a szemébe nézett.

— Mit csinál?

Az ember visszanezett az asszony szemébe.

— Mit csinálnék! Visszaadom neki.

A zsebébe eresztette a zacskót s kiment az utcára. Már este volt. Az akácok hangtalanul meresztették barna ágait a bányadtan világitó ég felé. A tetőkről lassan csöpögött a hó. Szánkó siklott el nehézkesen a puha, összeeső hóban.

A nagy hatablakos, rüdög ház kapuján meghuzta a csengőt Borbás István. Kinyitották a kaput s nemsokára belépett a házba.

Köszönt s a bátyja elé tette az asztalra a pénzeszacskót.

Borbás Mihály, mint a héjja csapott a zacskóra.

— Hun tanáltad?

— Ottmaradt, minálunk.

Egy hideg, kérgesarcu, szikár asszony, a Borbás Mihály felesége sóvár pillantást vetett a pénzre.

— Igy vigyáz maga, apjuk!

A szívéhez kapott s lehullott egy székbe. A feje a rémületől lekódkadt, aztán hirtelen meglélenkülve felsikoltott:

— Olvassa mög! Olvassa mög!

Borbás Mihály kihuzta a pénzt a zacskóból. Kisimitgatta az ezreket, megnyalazta az ujját s reszkető kézzel olvasgatni kezdte a pénzt. Egy kis idő multán komolyan nézett föl az öccsére.

— Mögvan.

István szeliden mosolygott.

— Akkor jó.

Hallgattak. Az óra sétálójának esendes, ütemes pendülése hallatszott s a nagy, hideg, kinosan rendes és tiszta szobában dohos szag aradt el.

Borbás Mihály felkapta a fejét; a pénzt a zsebébe dugta, az öccsére pillantott s meglágyulva mondta:

— Új le már, István.

Az asszony a sifon tetején sorbakarott almák között kaparászott s két piros almával közeledett Borbás István felé.

— Ezt a két almát a gyerekeknek.

— Ne fogyaszd, Terka.

— Csak tessék.

Borbás István egy picit leereszkedett egy székre. Hallgatott, mintha várt volna még valamire. De a bátyja s a felesége egy szót sem szóltak. Az ember komoran nézett az asztal viaszosvászon terítőjére, az asszony a kezét összedugva, kenetesen bámult maga elé.

Nemsokára halk sóhajjal állt föl Borbás István. A kezét nyujtotta a bátyja felé.

No, indulok.

— Maraggy még.

Borbás István mosolyogva mondta:

— Várnak otthon a gyerekek. Majd örülnek az almának!

Kinn az utcán a szíve egy kicsit megsajdult. A feje meghajlott. Nagy, nehéz lépésekkel ment a puha esőben. Csak a házuk világos kis ablaka alatt csillant meg a szeme. Kisikongott boldogan belülről, az utca bányadt esőndjébe; a négy gyerek vihángöbő hangja.

Odabenn az asszony a szemébe nézett.

— Örültek?

Borbás István bólintott.

— Örültek.

Kivette a két almát a zsebéből s a gyerekek elé tette az asztalra.

Az asszony még várt egy darabig. rá-rápislogatva az emberre, de Borbás István szótlanul tömögötte a pipáját.

Az asszony felsóhajtott s az almák felé pillantott.

— Legalább négyet adhattak volna!

Az ember szeliden bólintott.

— Hát adhattak volna.

Mivé züllött Fort Lee, a

Még egy év előtt a mozikompániák kedvelt varosa volt a new-jerseyi Fort Lee. Ma már kihaltak a stúdiók, ma már pusztulás ul a romok felett, csak úgy mintult Karthágo romjai felett, akkor, amikor elpusztították és soval hintették a várost Marius hadai.

MÉG egy esztendővel ezelőtt még mint a moziipar keleti Mekkáját emlegették a new jerseyi Fort Leet a különböző mozilapok. És tényleg úgy is volt. Senki sem tudja, hogy miért választották ki éppen az ottani palisadeokat a mozimágnások, azonban, tény az, hogy igen sok nagyszerű és híres mozifilm született meg ottan. És ez a tény maga nagyon sok jó pénzeskét és fellendülést jelentett New Jersey államnak.

A new yorki 130-ik utcának nagy gözkompja reggel félkilenc tájban igen tarka és érdekes jeleneteknek színhelye volt. Egymásután jöttek a millió dolláros moziállagok, a kedvence kutyáikkal, a mulatto komornájukkal és a nagyszerű limuzinjukkal, jöttek a híres komikusok a maguk sportkocsijain, jöttek a méltóságos direktorok a nagy turakocsikon, jöttek a kedélyes fotografusok a maguk viharverte "lizzijein" és azután jöttek az extrák és az extrajelöltek, szóval tarka, hullámzó, érdekes jökevény tömeg, amely zibongva töltötte meg a nagy gözkomp teremt, kabinjait.

Nagyszerű csoport volt ez így a szép, verőfényes tavaszi és nyári reggelen. Inkább kiránduló társaságnak tetszett, mint munkába igyekvő dolgozók csoportjának.

Amikor azután a gözkomp a tulsó oldalon kikötött, a társaság is szerteoszlott. Kiki a saját kocsiján, vagy villanyoson igyekezett a stúdió-jába. Azok, akiknek már volt "job-juk", nem siettek olyan nagyon, azonban annál jobban siettek azok, akik "job-ot" akartak kapni.

Minden nap reggel megkezdődött a "biznisz" és tartott egész napon át. Egész napon keresztül ették a filmet a masinák, ordítottak a direktorok, szegtek az asztalosok és káromkodtak a világító munkások. Banditák, papok, szende leányzók és vérszopó "villainek" diskuráltak nyugodtan csoportokba verődve és várták a maguk jelenéseit. Akeió volt itt, akeió volt ott, akeió volt mindenütt.

A városkának trénirozott lakosai oda sem néztek a dolognak, ők már megszokták ezt a mulatságot. Talán akármilyen rablóbanda egész nyugodtan, minden molesztálás nélkül kirabolhatta volna a várost. Fort Lee városá hozzászókkott az ilyenféle jelenetekhez, mert hiszen a kompániák gyakran tarkáltak ilyen jelenetekkel.

Ez azonban régen, nagyon régen volt. Egy évvel ezelőtt. Ma már más idöket élünk. Mint Oliver Goldsmith írja az "Elhagyott Falu" című híres munkájában:

"Az élet hangja immár rég kihalt,
A langy zefir nem visz már vig morajt,
Fü nötte be sok szorgos láb nyomát,
Az élet árja eltűnt, messzeszállt."

Es Goldsmith esepet sem tulzott. Amit mondott, az szörül-szóra hatványozottan illik Fort Leere.

A változás azonnal észrevehető, ha átkelünk a félkilences gözkomppal. Az egy év előtti mozgalmas, színes jeleneteknek nyoma sinasen. Szürke polgári utasok töltik meg a nagy alkotmányt. Ninesenek ott a művészek automobiljai, csak három nagy fene truck, egy kis automobil, rajta egy leánnyal és egy szürke Ford.

Es ebben a Fordban egy érdekes expedició ült. Ott volt a híres újság reportere, egy fotografus és a Fort Lee művészvilágának utolsó mohikánja, aki a társaságnak vezetője és vendéglátó házigazdája volt.

"Sokat nem mutathatok az uraknak", mondotta. Ninesenek mások, csak romok és pusztulás. Nem is értem, miért hozták el a fotografusmasinát, hiszen ott nines fotografálni való, ahol a halál uralkodik. Hejh, nem úgy van már, mint régen volt."

"Milyen régen?"
"Egy évvel ezelőtt..."

Mialatt végimentek magának a városkának esendes utcáin az elhagyott stúdiók felé, a vezető mindig csak a régi jó idöket emlegette, amikor husz moziársaság dolgozott ott lázas szorgalommal, amikor Annette Kellerman, Lillian Gish és Mary Pickford szeszélyeskedtek a többi nagysággal együtt a palisadeokon, amikor még a nagy Dávid Ward Griffith is

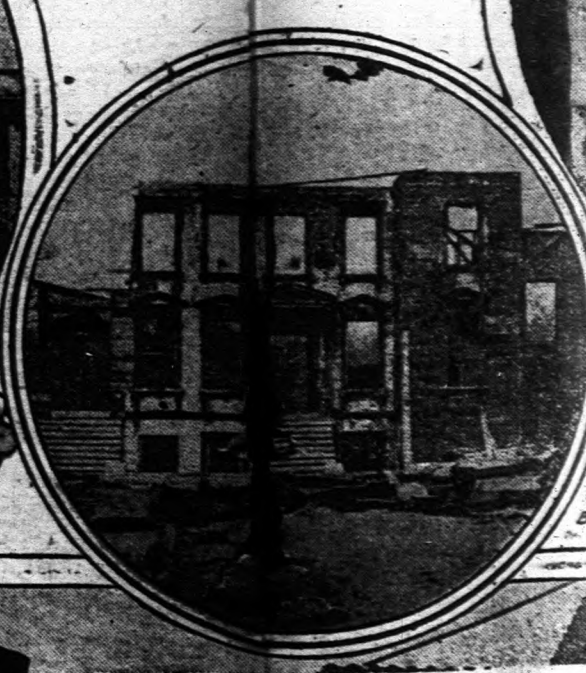
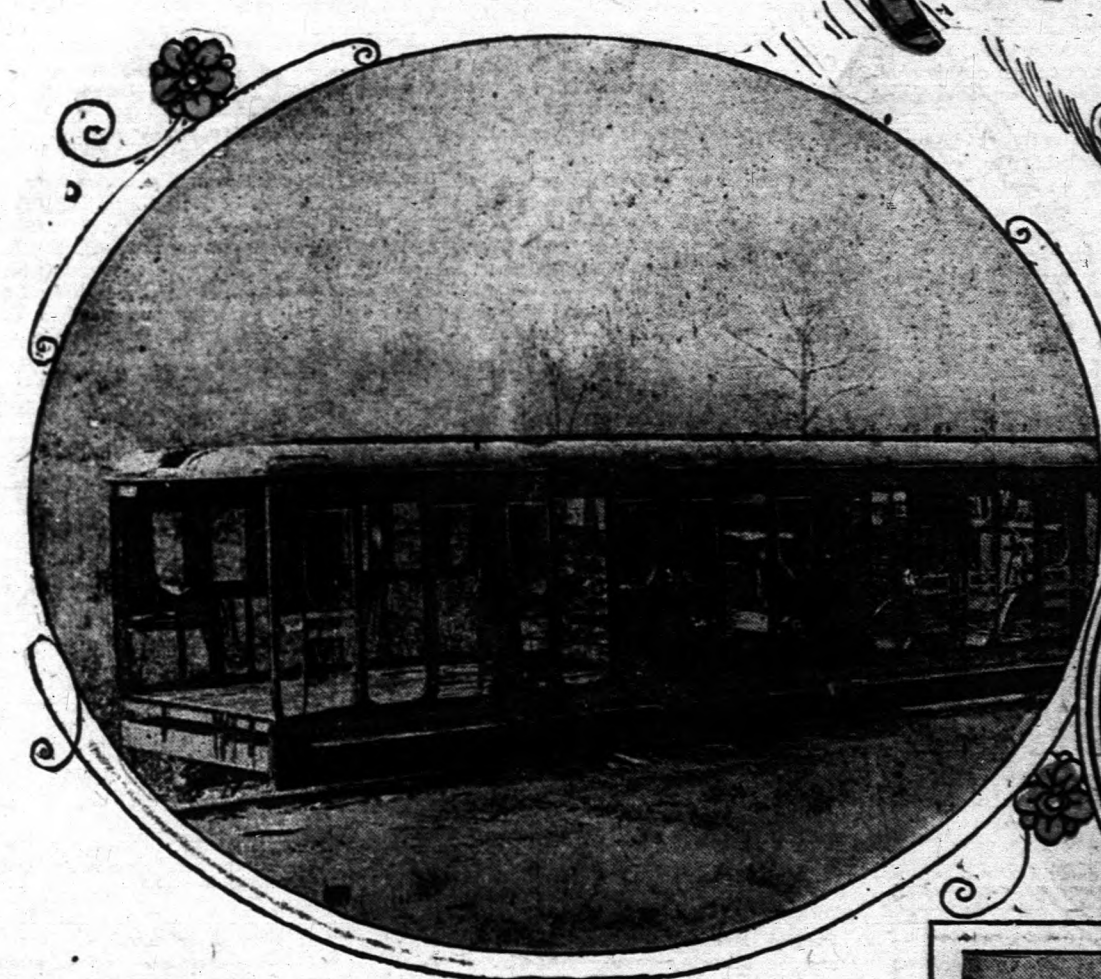
úgy nyilatkozott, hogy nagyszerűbb hely a palisadeoknál ninesen a fotografálásra az egész Egyesült Államokban.

A Ford megállott. A társaság kiszállott a kocsiból. "Tessék körülnézni", mondotta a vezető. Es azután tessék csak visszajönni. En is szeretnék végigmenni, de megfájdul a szívem, ha rá gondolok..."

"A régi jó idökre!"

"Igen, igen, ön mondá uram..."

Es a reporter és a fotografus végigjárták a romokat. A fotografus fényképezett és a reporter jegyzeteket csinált, mert hiszen hosszú tudósítást kell a dologról írnia. Ott álltak egymás mellett az elhagyott stúdiók. Kicsik és nagyok. Köházak, üvegből készült házak és nagy garázsok, rajtuk még a figyelmeztetéssel, hogy közelben parkolni nem szabad. Automobil azonban nem volt a közelben. Es ott voltak a régi munka emlékei. Rombadött exotikus épületek, vasuti romok, füvel benőtt terraszok, aszfaltozott utcák, moziarsaták színhelyei, mind, mind romokban, rajtuk a pusztulás rothadó jegeivel.

A fort lee-i lakatlan moziháznak, melyeknek az az egyetlen nagy bajuk, hogy amelyik háznak eleje van, annak nines hátulja és amelyik hátsó részrel is büszkélkedik, annak meg nines eleje.

A földön egy régi puderes pamacs fekszik. Mellette egy rózsaszín selyem ruhadarab. De ki törődik velük?

"Gyerünk innen", mondja a reporter. "Ugy érzem, hogy temetőben vagyok." Visszafelé menet a gözkompphoz a vezető könnyíteni akart a lelkén:

"Nem is értem, hogy miért hagyták el Fort Leet. Hiszen egészen esinos, jó kis helyecske. Hiszen valamennyien nagyon szerették a régi, jó idöket..." "Egy évvel ezelőtt?"

Es még régebben is. Tíz és néhány évvel ezelőtt. Amikor még pontban reggeli nyolc órakor gyülekestünk a new yorki oldalon. Ott volt Griffith, Mary Pickford és a többi mind. Felmentünk az égre és ha naptény rögrogott, akkor átmentünk dolgozni. Az utszélén volt egy kiesi hotel, ott saoktunk eiszórakozni."

"Es ekkor jött a Universal és felépítettett egy nagy

Fort Lee, a híres moziváros?

Fort Lee. Ma
mintult Karthágó

Az amerikai mozi-ipar paratlan tökélyre s igazán káprázatos sokoldalúsága egymásután kényszeríti rá a mozi-vállalatokat, hogy régi székhelyüknek bucsút mondjanak és újabb, megfelelőbb mozi-célokra még alkalmasabb kvartély után nezzenek

ahol ezt legjobban megtalálják és nem gondolnak arra, hogy micsoda károkat csinálnak annak a helynek, amelyet elhagytak."

"Már pedig az ittenieknek nehéz volt a válás. Hiszen végük csak a farmereket. Mennyi pénzt kerestek azzal, hogy egyes darabokhoz átengedték a gyümölcsösüket, a farmudvart, az istállót, vagy a farm egyéb részeit. A nép már-már csaknem kizárólag a mozira kezdett támaszkodni. Most azután mindennek vége van. Kezdődhetik előről az életküzdelem."

"Sok pénzbe kerülhetett mindennek a felépítése", jegyezte meg a fotografus.

Micsoda! "Száz és százezer dollárok rothadnak itt. De mi egy rongyos millió egy mozimágnásnak?"

És ime ebben rejlik Fort Lee szomorú története.

Azonban vannak a történetnek egyéb fontos tanulságai is. Mindennél jobban mutatja ugyanis azt a esodálatos fejlődést, amelyet a moziipar hihetetlenül rövid idő alatt elért Amerikában.

A moziipar ma már Amerikának harmadik legnagyobb iparága lett. Milliőkat és újabb milliőkat forgatnak meg évente az amerikai mozi-vállalatok és esodálatos tökélyre vitték a mozi-technikát.

Hogy pedig ennek milyen nagy

kihatása van az ország közgazdasági fejlődésére nézve is, azt legjobban a Fort Lee példája igazolja. És igazolja a Fort Lee példázatában különösen az a megállapítás, hogy ma már egymással versenyeznek a városok abban, hogy mozikészítő kompániákat kapjanak a falaik közé, mert ennek nagyszerű, praktikus, kézzelfogható értéke van.

Ezért mindenféle engedményeket, anyagi áldozatokat hajlandók hozni a városok közgazdasági tényezői és ezért a mozi-vállalatok ma már abban a kellemes helyzetben vannak, hogy a jobbnál-jobb ajánlatok között válogathassanak.

A Fort Lee becsukott moziütemei felé az utat benövi a fű és belep a gyom. Dűledznek a régi, prosperitások napoknak az emlékei, azonban ugyanaz a hatalmas erő, amely Fort Lee mozi-vállalataiban megnyilvánult, most más helyeken, más városokban keres és talál érvényesülést.

Az amerikai praktikus szellem már akkor meglátta a mozi hatalmas jövőjét, amikor más országok még szinte lenézéssel néztek rája. Az amerikai élelmesség munkához látott és hihetetlenül rövid idő alatt óriási magasságra emelte a mozi, úgy ipari, mint művészeti, technikai és közgazdasági vonatkozásában.

Nem csoda tehát, ha a kereskedelmi kamarák bármilyen áldozattal is készek odacsalogatni a maguk városába a nagyobb mozi-vállalatokat.

Nem csoda azonban az sem, ha a mozi-vállalatok is mind finyásabbak, mind nagygőbényűek lesznek és kétszer is megfontolják, amíg hallgatnak a hívó-szóra és új helyen új városban ütik fel a sátorfájukat. Száz s egy előfelvétele van annak, hogy a mozi-vállalat kényelmesen érezhesse magát valahol. A kényelmi szempontok mellett döntő szerepet játszanak az üzleti szempontok is. Az új kvartélynak lehetőleg olyanra kell lennie, hogy minél több mozi-darab beállításához nyújtson megfelelő színteret, hogy ha kell, hát az északi sarkot is meg lehessen csinálni, de ha éppen Monte Carlóra van szükség a mozi-darabban, hát azt is elő lehessen teremteni.

Az amerikai élelmesség, az amerikai hozzáértés a mozi-lehetőségek skáláját szörnyen kitágította. A mozi-ipar tökélyre ma már egyenesen szédítő magasságokban mozog, igazán bravurozus felsőbbéssel csinálja a maga dolgát, a trükkjei kitervezésében azonban nemcsak az emberi ügyességgel és a technikai lehetőségekkel kell számolnia, de azzal is, hogy mit nyújt a terep, a színtér. Ennek a körülménynek is nagy része van azután, abban, hogy a mozi-társaságok előszeretettel kezdik elterelni a székhelyeiket, még akkor is, ha a régi kvartélynak csak százezer veszteség árán mondhatnak bucsút.

A New York Tribune rajza. Ez a fotografia sem hábcrus fénykép — a roncsa valamelyik viharos mozi-kép szinpadí berendezésének.

studiót. Most már nincsen rajta semmi különös, de akkortájt óriási vívmány volt. Azután az Eclair kezdett építkezni és nyomában jött a többi mind."

"És hogy volt még egy évvel ezelőtt! Ugy téle volt színszszel, hogy mozogni is alig lehetett. A direktorok pedig szinte egymás háját cibálták. És most ime mi történt. A Famous Players átköltözött Long Islandra, Griffith Larchmontra, Fox a tizedik avenuera és most már a Selznickiek is költözködnének. És mi értelme van ennek? Hiszen, ha jó volt 1920-ban, akkor jónak kell lennie 1921-ben is."

Valaki felhozta az importált filmeket, mint amelyek annyira megzavarták az amerikai moziipar egyensúlyát. "Ehhez semmi köze a német filmeknek", mondotta a vezető. "Ezt a helyet a sors már akkor fenyegette, amikor még nem jöttek be a német filmek. Nagyobb baj volt a túlságos amerikai verseny a németek szerint. Az egyik város a másikra licizál. Meglátja egy város, hogy például Fort Leenek mily nagyszerű forgalmat hoz a mozi, hogy mily jó üzleteket csinál vele, azonnal talpraáll ez a város is és a kereskedelmi kamara nyomban ingyen telkeket és más nagyszerű földi javakat ajánl a mozi-társaságoknak. A moziemberek pedig emberek. Ők a maguk javát keresik. Odámennek

lan moziának, melyeknek az az egyetlen nagy nyik háznak eloje van, annak nincs hátulja, és ezzel is büszkélkedik, annak meg nincs eloje.

regi puderes pmaes fekszik. Mellette egy ruhadarab. De a törődik velük? "nmen", mondja a reporter. "Ugy érzem, vagyok." Vissafelé menet a gőzkomphoz a akart a lelke. "hogy miért hagyták el Fort Leet. Hiszen jó kis helyecske. Hiszen valamennyien náregi, jó időkben." "Egy évvel ezelőtt!" "ben is. Tíz évszáz évvel ezelőtt. Amikor gelyi nyole óráig gyülekeztünk a new yorki Griffith, Mary Pickford és a többi mind. gre és ha napnyugorogott, akkor átmen. az utszelen volt egy kicsi hotel, ott szoktunk jött a Universal és felépítettett egy nagy

Bolygótüz

LONA izgatottan tért haza. Már este volt, künn nedvesség és köd ülte meg a várost, fázós kis orra piros volt, az urára gondolt, aki most Pesten a vicinális ügyében futkosott ... Szegény uram, — rebegette magában, meg fog hűlni a hideg pesti szállóban ... A szobákban sötét volt, a konyhából a cseléd tót éneke szűrődött be. A esengőhöz ment, de mielőtt megnyomta volna a gombot, tűnődött, a sötétség magába ölelte, örült, hogy nem látja önmagát a mászt sem lát maga mellett. Kiesiny, szomorú életén rágódott, be nem vallott boldogtalanságán, egy ember képe ütődött ki a sötétből, elhessegette magát, majd utána nyult, de hogy letagadja ezt az önkéntelen mozdulatát, jó erősen megnyomta a csengő gombját: — az előbbi mozdulata beolvadt ebbe. A cseléd bejött, ekkor már világosság volt a szobában, Ilona egyenesen, kipirultan állt az asztal mellett és közönyösen kérdezte:

— Keresett valakit?
— Egy ur volt itt, kétszer is itt volt. Ezt a kártyát küldte.
Ilona ránézett a névjegyre, látta, hogy János neve van rajta. Elápadt, belül megrezkedett, igen halkán, szintelenül mormolta, inkább magának, mint a cselédnek.
— Mondott valamit?
— Nem mondott semmit.
Intett, a cseléd kiment, a vilányt hirtelen leérőlt, a divány sarkába ült, még a kalapját sem tette le, a piény, fekete keztyű égette a kezét, bánta, hogy ilyen sokáig elmaradt, de örült is, legálább nem kell kinosan, szomorúan buscut vennie Jánostól. Állát beletámasztotta jobb kezébe, úgy meredt égo, könytelen szemével a sötétbe.
Ki akart menni a konyhába, hogy a cseléd ma már ne eressen be senkit. Ekkor esőngettek. Fölugrott, világot gyújtott, ledobta a kalapját, a csinos kabátját, neszelt a hangokra, fülelt, re csak a szive dobogását hallotta ... Ki lehet ez? — kérdezte és piros szája megremegett. De már az ajtóban állt János s Ilona képtelen volt egy szót is kiejteni, holott az járt a fejében, hogy ilyen későn talán még sem fogadhat egy idegen férfit a lakásán, amikor az ura nincs itthon.
— Bocssáson meg, hogy ilyenkor jövök. Már kétszer kerestem. Éjjel utazom, el akarok magától busuzni.
— Az uram Pesten van — mondta Ilona.
Ránézett Jánosra, de az nem mozdult. Ott állt az ajtóban ősz kabát volt rajta, puha kalapját a kezében forgatta ... Meghajította magát.
— Jó éjt, Ilona ...
Az asszony most élébe ment, a kezét odanyújtotta s gyorsan sutfogta:
— Jó éjt ... de azért maradjon egy kicsit — mondta sebesen. — En

félek. Itt ezer pletyka veszi körül az embert s én a jó híremet nem dobhatom a sárba. Örülök, hogy elmegy. Gyanakvó és bántó szemek szegződtek rám, mert ott voltam a maga felolvasásán és minap együtt sétáltunk a korzón. Ami volt, elmúlt. En asszony vagyok, az uram derék és szorgalmas, s ami én magának az ifjúságában voltam, azt feledje el. Azért nem jöttem haza, mert tudtam, hogy maga keres engem... Üljön le egy kicsit.
— Tudom, el kell mennem, — mondta János, — hiába jöttem vissza nem tudok itt élni. Akarja, hogy itthon maradjak?
— Nem akarom.

asszonyf. Miért harudunk egymásnak?
— Egy egész életet! — kérdezte Ilona és ebben a pillanatban meleg könnyek nedvesítették meg a szemét.
— Menjünk, — unszolta János és hangja belerekedt ebbe az egy szóba.
— Hová, hová mehetnénk?
— Kocsi vár odakünn. Néptelen és sivár az utca, finom ködös szitál, még másfél órában van, robogjunk be a várost, a folyó partját, nevéssünk egymás szemébe és az emberek arcába! Siessünk...
— Nem, nem meglátunk. Nem akarom ...

A mi jegyváltásunk

Ritmisus korongó légy melódiján
Mikor legelőször átfönt a kardot:
El hagytak szánani, nem tartottak vissza
Azt a csodátló szent pillanatot.
Pedig az a perc volt a mi jegyváltásunk.
Sivem a tündér, hűlő ruháim.
Ritmisus korongó légy melódiján,
Ugy ringatta hozzám fáradt lelkeket.

Csüdes, havas uton, szentharcosny éjjel,
Még hirtelen kitértél ham.
S oly nagyon hallgattunk mégis mindketten,
Mint a fagyosfőhöz től éjnek.
Pedig az az éjjel volt a mi jegyváltásunk,
A megváltó akkor értünk született.
Csüdes, havas uton, szentharcosny éjjel,
Agyalásomra libbent a fejünk felett.

S mikor legelőször csókolt az ajkad
Keszhető, didergő, sápadt ajkaimat,
Féltem, hogy a szívem hangja elcsúszna,
Gyönyörű csókban az a pillanat.
Pedig az a csók volt a mi jegyváltásunk.
Ajakamba lobogva sütkélt fel a vér.
S mikor legelőször csókolt az ajkad:
Rabja lett örökké az egy csókod.

Azután sokáig a szemembe néztél
S csak a lelked csókol, hosszan, edesen.
Csillogó kis gyűrűt vontál az ujjamra,
Meghatottan, szótlan... lopva, sebesen.
Pedig az a gyűrű volt a jegyváltásunk.
— Amit meg is láttak mindjárt ujjamon —
Azután sokáig a szemembe néztél
S az üdvösség könnyét sirtam válladon.

— A mi jegyváltásunk, az igaz, — mégis
Az a bus, borongós ősz délután,
Mikor együtt álltunk kint a temetőben
S néztünk az eltűnt koporsó után.
Megtépett lelkeknek lelked hű szerelme
Segített viselni árvaságomat.
— A mi jegyváltásunk, az igaz, — mégis
Az a bus, borongós ősz alkonyat.

NIL

Leültek. Szorongóan és elkéseredetten néztek egymásra. Száras szemük szikrázott, mint az acél. Egy darabig másról beszéltek, mint ami bensejüket kínosza.

— Nemelykor egy estén, egy rövid óra alatt egy egész életet kellene átélünk, — sutogta János és borús szemével végigcsókolta az

— Siessünk, — mondta János és megragadta az asszony karját.
Ilona most bátrabb lett. A mult az élete, minden keserősége, szótlan panaszai, mintha egyszerre fel szabadultak volna s mint hangos sikolyok kergették volna. A szeme káprázott, ostoba és csillogó képek, ügyetlen és szomorú fantazmagó-

Írta: BERKES IMRE

riák kóvályogtak előtte. A toroka száraz volt, csak alig hallhatóan rebegette, hogy mégsem megy, de ekkor már ő is fogta János karját, elindult, megállt, gyorsan magára kapta a kabátját és kalapját, eloltotta a lámpát s a sötét szobából gyorsan kisurrant ... Künn alig nézett körül, nem is gondolt arra, hogy észrevehetik, belebujt a kocsi, mint egy meleg fészékbe, fázósan simult Jánoshoz, a lovak vágattak, apró, nedves házak tündestek tova, siető emberfejek mosódtak bele az estbe, amely nyirkos és hideglelős volt mint a rossz lelkiismeret.

— Drágám, — susogta az asszony.
— Kedvesem, — mondta János. Aztán sokáig nem szóltak. A kocsi ablakán színtelen esőcseppek permeteztek alá, a nedves üvegen nagy elvtve egy-egy magános lámpa pisálkáló fénye hunyorított be. A kocsi sötét volt, csak a két boldog ember szerelmének tüze lobogott eszedesen.

— Menjünk vissza, — mondta Ilona, amikor már a határon tul jártak ... Valaki megláthatott, valaki elárulhatott s holnap az egész város szája engem mar. Itt nem úgy van mint Pesten, ott más lehet az élet, nekem itt kell maradnom s hogy én magával egy kocsi-be ültem, ez már több, mint amennyit egy vidéki asszony megengedhet magának.
— De szeretjük egymást.
— De ezt titkolnunk kell.
— És ha én nem akarok többet titkolóznai.

Ilona megjéjt. Egészen elhalványodott, remegve, borzongva húzódt a kocsi sarkába s rémülten gondolt arra, hogy mi lesz abból, ha János nem akar többet titkolóznai. — Haza akarok menni, — mondta határozottan.
— Nem ...

— Akkor kiugrom a kocsiból.
Kiesiny, erős kezével föltépte a kocsi ajtaját. János csak nagynehezen tudta visszatartani. Halálápadt volt, a szeme mégis vadul forgott s csókaltan szája egészen megkékült. Iszonyu ijedségében, hogy botrányba keveredett, hogy holnap egyébről sem beszélnek pletykáló ismerősei, hogy valaki már kereselhet otthon, majdnem térdre rogyva könyörgött Jánosnak, hogy siessen már a lakása elé.
— Gyáva vagy — korholta János.
— Gyáva? ... D ez az erősségem.

A kocsi megállt. János még egy csók pernyéje után áhított, de az asszony már kiugrott a kocsiból, gyorsan befutott a lakásába, sötétben lefeküdt, fáza, égve, lábán forgolódt az ágyában, a vágató kocsi gondolt, az első boldog csókra és egy száguldó vonatra, amely magával vitt egy bolygó embert, aki talán könnyelmű volt, talán züllött vagy gonosz is, de néki még is ő volt a legdrágább az egész világon ...

EGY

Z ETÉDY Miei háza gáról beszélünk. A denki tudott valamondani a dolgról, vel csupa asszony együtt természet

több rosszat, mint jót. Abban a ban mindnyájan megegyezt hogy Etédy Miei ugynevezett szerencsét csinált. Völegénye kiesit süket, egy kicsit bicéges, annyira többszörös milliomos, szinte legendás alaknak lehet tartani ebben a mi fölötté pénzt világunkban. Asztalos Kálmán a ban itt élt, itt járt, itt mozgott. tünk, szomorú, vértelen, ideges a jával, mig egyszer a megye szebb és legemesebb leánya kez kis keszeg alak karjába fűzte büszkén mutatott rá: a völegény. — Meg fogja csalni a házuk harmadik hónapjában. — ta az egyik asszony és mosolygó jövendölés mellé.
— En csak arra vagyok kivá — mondta a másik, — vajjon gondol az a vézna kis figura, mazon a királynői alakon végig. Helen asszony gyorsan közt gott.

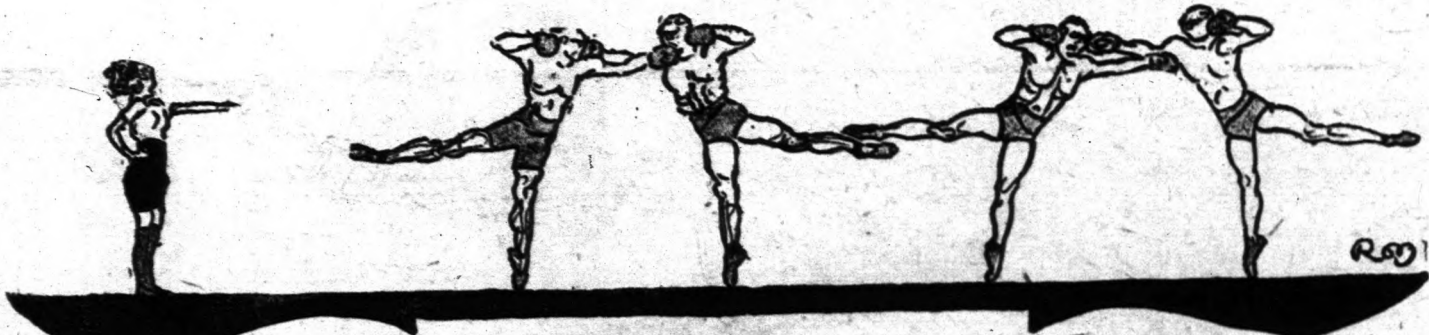
— Valószínűleg azt, hogy ez any boldognak érzi magát, ha rekára teszem a kezem és rem vágytól, hogy karjaim közé t hasson.
Valaki elkacagta magát s i humoros szempontból tárgyalta az Asztalos Kálmán alakját. Mazonban a föltétlen elismerés ján szóltak.

— Ez a leány, — mondta az első asszony, — huszonegy korában már rájött arra az ságra, amit az asszonyok ren csak a negyvenedik évükben nek föl, hogy élni csak ugy mes, ha az élet káprázatosan elökelben szines és esztétikus mes formáju, ha elgondolom.

— Hogy vannak asszonyok nek szebb a ruhájuk és elega a lakásuk, — vágott közbe Helén. — Irtózatos!
Kacagtak és megfenyeggett lént, de lelkük mélyén egy mindnyájan komolyan vet csufolódo hölgy beszédét. Fenem, a legjobb asszony is vannak pillanatok, miké érti, hogy miért vannak még más nők is a földön, de éppen véres igazságtalanság nek fel előtte, hogy ezek köz bi, fölösleges asszonyok olyan sok van, aki méltóbb veheti körül szépségét, mit A nevetés csak addig mig Zajtné közbe nsm szogott, szelid hangon:
— En azt hiszem, ninesse tok.

Mindnyájan ránéztek, az szemesolyogtak. Zajtné persze, könnyű neki, az asszony, aki mindnyájunk b domása szerint igazán bold nek a házasság mindent be szereltem igéreteiből. Férje mesebb, legjobb, leglovagias berek egyike. Házaseletük dögsgükröl legendák kert városban.

Van abban valami bossz egy ilyen tökéletes boldog szony prédikál, több-kevé lödött asszonytársainak. K olyanforma érzése lehet ságes katonának, ha egy lyót a mártott harcos besze

EGY BOLDOG ASSZONY

Írta: LENGYEL LAURA

Z ETÉDY Mici házasságáról beszélünk. Mindenki tudott valamit mondani a dolgról, mivel csupa asszony volt együtt: természetesen több rosszat, mint jót. Abban azonban mindnyájan megegyeztünk, hogy Etédy Mici ugynevezett nagy szerencsét csinált. Völegénye egy kicsit süket, egy kicsit bicégs, de annyira többszörös milliomos, hogy szinte legendás alaknak lehetne tartani ebben a mi fölötté pénztelen világunkban. Asztalos Kálmán azonban itt élt, itt járt, itt mozgott köztünk, szomorú, vértelen, ideges alakjával, míg egyszer a megye legszébb és legelmébb leánya kezét a kis keszeg alak karjába fűzte és büszkén mutatott rá: a völegényem.

Meg fogja esalni a házasságuk harmadik hónapjában, — mondta az egyik asszony és mosolygott a jövődőlés mellé.

— Én csak arra vagyok kíváncsi, — mondta a másik, — vajjon mit gondol az a vézna kis figura, mikor azon a királynői alakon végignézi?

Helen asszony gyorsan közbevágott.

— Valószínűleg azt, hogy ez a leány boldognak érzi magát, ha derekára teszem a kezem és remeg a vágytól, hogy karjaim közé borulhasson.

Valaki elkacagta magát s immár humoros szempontból tárgyalták le az Asztalos Kálmán alakját. Miciről azonban a föltétlen elismerés hangján szóltak.

— Ez a leány, — mondta újra az első asszony, — huszonnégy éves korában már rájött arra az igazságra, amit az asszonyok rendszeres áskár a negyvenedik évükben fedeznek föl, hogy élni csak úgy érdemes, ha az élet káprázatosan fényes, előkelően színes és esztétikusan nemes formájú, ha elgondolom. —

— Hogy vannak asszonyok, kiknek szebb a ruhájuk és elegánsabb a lakásuk, — vágott közbe megint Helen. — Irtózatos!

Kacagtak és megfenyegették Helént, de lelkük mélyén egy kicsit mindnyájan komolyan vették a csufolódo hölgy beszédét. Édes Istenem, a legjobb asszony életében is vannak pillanatok, mikor nem érti, hogy miért vannak még kivüle más nők is a földön, de az meg éppen véres igazságtalanságnak tűnik fel előtte, hogy ezek közt a többi, fölösleges asszonyok között olyan sok van, aki méltóbb kerettel veheti körül szépségét, mint ő.

A nevetés csak addig tartott, míg Zajtné közbe nsm szolt nyugodt, szelid hangon:

— Én azt hiszem, ninosen igazatok.

Mindnyájan ránéztek, aztán összemosolyogtak. Zajtné beszél. No persze, könnyű neki, az egyetlen asszony, aki mindnyájunk biztos tudomása szerint igazán boldog. Aki nek a házasság mindent beváltott a szerelem ígéreteiből. Férje a legnemesebb, legjobb, leglovagiasabb emberek egyike. Házaseletükről, boldogságukról legendák keringtek a városban.

Van abban valami bosszantó, ha egy ilyen tökéletes boldogságu asszony prédikál, többé-kevésbé esalódott asszonytársainak. Körülbelül olyanforma érzése lehet a közönséges katonának, ha egy varázsfoliót a mártott harcos beszédet mond

neki a vitézégről. Könnyű annak bátornak lenni, akit nem fog a golyó.

Zajtné elpirult a szemrehányó tekintetek súlya alatt, uky látszik, megbánta, hogy beszélt, mert hirtelen karonfogott és azt mondta:

— Menjünk le sétálni a kertbe.

A kertben aztán én kezdtem meg a támadást.

— Tudod-e, neked a kijelentésed valóságos provokálás volt?

— Tudom, már meg is bántam, de bosszantott.

— Mi bosszantott?

— Hogy hogyan lehet így beszélni a szerelemről, a házasságról s egyáltalában ezokról a dolgokról. Engem mindig lelkelem legmélyében fölháborít, ha ilyesmit hallok. Az a szerencsétlen leány pedig ...

— Etédy Miciről beszélsz?

— Róla. Iken szánalomra méltó és ha jó barátnéja volnék, megfogdánám a kezét, hogy ne rohanjon az örvénybe.

Elkacagtam magamat.

— Édesem, olyan naivságot beszélsz, mint egy tizennyole éves kis leány. Etédy Mici az örvénybe rohan! Soha kalmár nyugodtabb s megfontoltabb és számított lélekkel nem vitte vásárra portékáját, mint ahogy ez a leány odaadja magát annak a nyomorék embernek.

— Mit tudod te azt?

— Én ismerem Etédy Micit. Hidd el, ő nagyon jól tudja, hogy mit csinál és lesz gondja rá, hogy ugy alakítsa az életét, amint az neki legjobban esik.

Zajtné türelmetlenül vont vállalat.

— Én mégis sajnálom. Mert leány létére sejtelve sem lehet arról, hogy mit áldoz föl azért a szerencsétlen házasságra! S mert ugy lát-szik, nem gondolta meg, hogy csak

egyszer élünk s aztán jön az örökös sötétség, az örökös semmisség és soha az idők végtelenségéig sem kaphatunk meg többé semmit sem abból, amit egyszer egy gyöngé pillanatban elvesztettünk.

— Kedvesem, neked a szerelem megadta a földi élet legnagyobb javát: a boldogságot, nem csodálkozom hát, ha tulbecsüled a jelentőségét. Vannak azonban más, kevésbé szerencsés halandók, akiknek ez az érzelem egészen más meglepetésekkel szolgált.

Zajtné elgondolkozva nézett maga elé, aztán hirtelen fölemelete a fejét.

— Amit most neked el fogok mondani, azt a jó Istenen kívül senki sem tudja, de hát nem akarom, hogy azt hidd, hogy belőlem is a jóllakott, az egészséges, a megelégedett emberek önzése beszél. Ha olyan lett volna az életem, mint amilyennek te képzeled, semmi esetre sem beszélnék így. Tudnod kell, hogy csakis az elveszett örömeimnek, a meg nem talált boldogságunk tulajdonitunk olyan emberföltötti fontosságot. Ha enyém lett volna az, ami után vágytam, talán én is ugy beszélnék, mint a többi asszony, de így ...

Bámulya néztem rá, ő pedig szomorú mosollyal folytatta:

— Olyan egyszerű naiv dolog az egész és én ... végre rám nézve sem bir már jelentőséggel a dolog, bizvást beszélhetek róla. Te tudod, hogy szegény urileány voltam és még három kisebb leány volt rajtam kívül a háznál. Nem lehettem több tizenhat évesnél, mikor beleszerettem egy husz éves fiatalemberbe. Titokba jegyret is váltottunk. Ez időben még pályája kezdetén állt, hát abban egyeztünk meg, hogy négy esztendeig várunk

egymásra. A négy esztendőből kettő már letelt, mikor az édesapám tüdőbajt kapott és betegeskedni kezdett.

Mindnyájan tudtuk már, hogy az ágyat többé nem fogja elhagyni, ő maga tudta legjobban. A betegségnél is jobban gyötörte a gondolat, hogy amint behunyja szemét, nem lesz többé kenyér a háznál. Én voltam a legidősebb gyermeke, én tizennyole éves gyermekleány.

Halála előtt két héttel behívott magához és elmondta, hogy Zajty Kálmán megkérte a kezemet. Természetesen sirva fakadtam és megvallottam, hogy titkos jegyese vagyok egy fiatalembernek, akit lelkemből, szívemből, szeretek s akire még két esztendeig kell várnom.

— Két esztendő, — mondta szegény apám, kezét a homlokán végighuzva, — de hiszen nekem talán már két napom sínes hátra, mi lesz belőletek?

Ott sirtam az ágya előtt, ő pedig szeliden simogatta a hajamat. Nem beszélt, nem kényszerített semmire, csak elmondta, hogy Zajty Kálmán férfiúi szavát adta neki, hogy ha felesége leszek, házába veszi az édesanyámat és fölneveli kis hugaimat.

— És most, édes leányom, — mondta szegény haldokló apám, — határozdál te. Én rám nézve pár nap múlva vége lesz mindennek. Ha erőd van rá, menj a magad után, jogod van hozzá, mert fiatal vagy és szeretsz. Ha azonban megszanód édesanyádat és szegény árva testvéreid, akkor legyen veled az én haldokló lelkeim áldása, mert minden bizonynyal a te áldozatod szerzi meg nekem a csöndes és békés nyugodalmat a sirban.

Lehajtottam a fejemet és apám megáldott, ez az én házasságom története. Az uram még csak nem is sejtette a dolgot. Szerető, büséges, jó feleség voltam, de hiszen te ismered az uramat, nem-nem is lehettem másforma a legnemesebb férfiuinak az oldalán. Azóta tiz esztendő mult el és én bizonyára boldog asszony vagyok, de ha a menyország minden üdvössége az enyém volna, akkor sem felejtethném el azokat a gyötrelmeket, amikenesztül mentem. Mikor álomtalan éjszakákon a forró váukosla rejtettem a fejemet, hogy zokogásomat meg ne hallja a mellettem lélegző ember, mikor magamban azon könyörögtem az Istenhez, hogy ne legyen ilyen jó hozzám az uram, bár sértene, szidna, verne meg, hogy volna okom haraggal vagy hidegséggel elfordulni tőle, de ugy bánt velem, mintha királyné volnék, aki csak szerencsét, fényt és boldogságot hozott az ő házába. A jószágával, a nagylelkűségével, türelmével láncolt ugy magához, hogy soha még álomban sem mertem olyat gondolni, amivel megbánthatnám. Így lettem én boldog asszony s így emlitik a mi házaseletünket mintaképpen fiatal jegyesek előtt. Jól teszik, igazuk van. De azért mondok neked valamit. A mult este ott álltam az én egyetlen kis leánykám fehér ágya mellett, néztem a kis angyal alvó arcát és arra gondoltam, hogy inkább most rögtön, ebben a pillanatban vegye el a jó Isten tőlem, mintsem hogy át kelljen neki szenvednie azt, amit én szenvedtem, míg ilyen boldog asszony lett belőlem.

PROFESSOR METCHNIKOFF

Híres világszerte mint a hosszú élet és jóegészség előmozdítója

Egy több szakértőből álló bizottság felvizsgálata alatt áll modern intézetünk, melynek célja azon betegségek kutatása, melyekben honfitársaink szenvednek.

Sok évi nehéz tanulmány és munka után, — ugy megszerveük egyszerű intézetünket pánt elhanyagoltak és komolyak is azok, elismerésnek örvendnek világszerte. A legjelesebb specialisták állították elő ezen gyógyszereket, melyeknek alkatrészeit a föld minden részéről gyűjtötték össze.

Ne legyen elkedvetlenedél! Mindig van remény bizonyítására és gyógyításra, még ha az orvosok fel is adták. Tehát ne tévessz.

Vágja ki a hirdetőt, tegyen egy keresztet a kívánt orvoságra, írja alá nevét és címét és küldje be hozzánk. Levélzését föltétlen titoktartással fogjuk kezelni a mindenkori készületeink INGYEN tanácsot számnára.

A GYÓGYSZEREK NEVEI:

1. Férfi betegségek: ... Bármely korban és állapotban.
2. Köszvény: ... Isom- és csuklófájdalmak ellen a test bármely részében.
3. Vérmelegzés: ... Kiütések és bőrbetegségek.
4. Gyengeség: ... Ifjúkori ballépések.
5. Tüdőbajok: ... Köhögés, Anthona, Bronchitis és Meghülés.
6. Gyomor: ... A belek és a gyomor rendbekerésére.
7. Vese bajok: ... Gyenge vesék és vizeleti bajok.
8. Bőr betegségek: ... Eczema, nyilt sebek és var.
9. Erősítő szer: ... Gyenge szervezet, vérhányás és étvágytalanság.
10. Női betegségek: ... Havi rendetlenségek, tisztulások és vérzések.

Minden levelezés titoktartás mellett történik.

THE ROMAN MEDICINE COMPANY
PHILADELPHIA, PA.

STATION 5.

BOLDOGSÁG

Irta: Kilián Zoltán

MOVESZNO felkapta a fejét, nem tudta, álmodik-e? Hangrekekhez szokott füle csak betegesen rezonál, másutt hallottat kivetít — vélte az első percek alatt. Am csakhamar teljes pompájában szárnyalt felülről a csodahang. Jézust énekelte így ott fent valaki. Lágy és mégis csengő, szinben, erőben gyönyörűen hajladozó volt ez az ének. Jézus szíve vert, az szólt rajta keresztül... A művész szemle lecsukódott, úgy itta lelke az áhitatot.

— Köszönöm — sugta a passio végeztével. S megszorította Sikoray kezét. Az oltárnál folyt a csonkamise. A lelkek azonban hátramaradtak, leszegeztek őket az ének a csendben is jó darabig.

Mikor kijöttek, a művész újra megkapta vendéglátója kezét.

— Köszönöm, drága Sikoray, ezerszer köszönöm. Micsoda figyelem! De hát kit hozatott maga titokban ide le!

— Nem értem — rebegte Sikoray — mire gondol, drága művész?

— Ugyan ne tessék magát már ennyire! Nagyszerű ember, hogy még erre is gondolt! Erre az isteni passióra! Mondja már, ki jött ide le?! Tüstént hozza ide nekem a drágát!

— Nem jött ide, fiacskám, senki — szólt Sikoray álmerkodva.

— Ugyan? Ki énekel itt akkor?

— Ja? Hát ki lett volna? A kántor. Ó éneklé mindig Jézust a passióban.

— Lehetetlen... egy közönséges, egy falusi kántor?

— Igen, ha mondom. Egy idevaló paraszt fia.

— Képtelenség! Hogy türhetitek ezt? Hiaz ennek az embernek a Carusok, Slezákok, Baklanovok közt a helye... egy pillanatig sem szabad ennek itt maradni... vigyetek, kérlek, rögtön hozzá! Abban a percben megvolt vele a terve.

— Igen, ez az ember, akit oly régóta keresek már... ez lesz a legjobban hozzám illő... szerény, új ember, nem nyafogó, nem ideges... mindent nekem köszönhet, hálás... Elmosolyogta magát, látta a hirt a világsajtóban: Jakusovna mint felfedező.

Az autó megállt a kántor háza előtt. A kántor kiszaladt. Magas, erős alakjait, jórájzu arcát örömmel nézte Jakusovna.

— Pompásan a tervbe illő! Sikoray bemutatatta. A kántor megörült, bekiáltott.

— Boldog lesz a feleségem, művész! — köszöntötte Jakusovnat oroszul. Barnapiros, háziruhában is elegáns asszony jött ki.

— Marja Jakusovna — a feleségem — mondta a kántor. Hibétlan francia nyelven.

Sikorayné s a lánya elképedtek.

— Milyen nagyvilági lett ez a paraszt... ez a rongyos...

Bementek a házba. Sok szőnyeg, kép, szongora, hegedű, dus kottaállvány, könyvek... kultura, jómód minden sugoly...

Jakusovna elmondta a jövetel célját. Kántorék mosolyogtak. A férfi leemelt a polcra egy könyvet, felleposta. Kitártan odatette Jakusovna elé.

— Ön ismeri ezt a könyvet, Marja Szergejevna... a föld énekel ebben... a föld, a legszebb, a legjobb... a föld, amely sohasem csal s melyet nem csalhat meg soha senki!

Affogta a barnapiros asszonya derekát.

— Mi, asszonyom, parasztivadékok vagyunk. S azok is maradunk!... független, boldog világ ez, mindenünk van, ami kell. Bátyám, a paraszt, aki miatt én tanultam, hogy neki jusson a föld, elcsétt; feleségem egyetlen lány, száztíz

hold föld a miénk. És mi mindennél jobban szeretjük a földet...

— De hát világhír, dicsőség semmi se Önnek?

— Én boldogabb nem lehetek. Senkitől nem függök, nem intrikálhat ellenem soha senki... nem köt szerződés, nem juthat rossz szerep soha nekem... van pompás feleségem... minék a hirt?!

— Önök, mint látom, tudatosan kulturált életet élnek. Nem gondolják, hogy az önök számára különösen szebb az élet odakint a világban, mint itt, az eldugott faluban?

— A világ? Ismerem én a világot! — legyintett a kántor — másfelé jöttem meg Chabarovszkából az Uniót át...

A menyecske belemosolygott.

— Bizony, asszonyom, megfogtuk s nem éreztjük a kék madarat!

— Miért kántorkodik akkor, ha ilyen ur? — kérdezte bosszusan Sikorayné.

— Passzióból. Más kártyázik, asszony

A KISHIRDETÉS

Irta: Szemere György

ATI, aki máskülönböben művelt és szemérmes hajadon volt, beront a házhoz, mint a zivatar és Jézus Máriát kiált. Még a konyha is felbomlott az ijedségtől.

Későn feküdtem le, szemem tele volt álommal, azt hittem, a ház ég a fejem felett.

— Mi baj? Tűz van?

— Ha csak a vóna! Keresik a naccságos urat.

— Hát aztán! Mondja meg az illetőnek, hogy alszom, jöjjen két óra múlva.

— Ne tesszen viccelni, a ltkhofban van egy párkány, oda tesszen bujni, míg nem késő.

Az álom kiment a szememből, de vele ment az eszem is.

— Szót sem értek az egészből. Mért bujjak el? Meg akarnak gyilkolni?

— Azt nem vallották be — lihegte a hűsleges cseléd — de mi egyéb szándékuk lehetne.

— Hát többen vannak?

— Kétszázan.

De már erre kiugrottam ágyamból, a hogy voltam, egy szál hálóingben.

A szemérmes Kati nem szaladt ki a szobából, rémületében megfeleltkezett róla, hogy leány.

Tehát csakugyan életveszedelembe kellett forognom. Meg is ijedtem, pedig tiszta volt a lelkiismeretem. Egyéb bünt nem tudtam közelembe felfedezni, mint hogy tegnap a Hungáriából kijövet rápostam egy ügyetlen ember tyukszemére; de est is elintéztam mindjárt helyben: ezer bocsánatot kértem a sziszegő urtól, aki a kutyafátmat szidta, de a végén mégis kiengesztelődött s kezet fogott velem... Hát mit csinálhattam tudtomon kívül! Mi olyat, amiért kétszáz ember halálra képes?

— Katalin!

— Tessen parancsolni.

— Nem veté rajtam észre valamit az utóbbi napokban?

— Semmi különösöt.

— De azt tudja, hogy holdtölte van?

után futkos, én kántor vagyok. Kértek rá a parasztok, hát megmaradtam.

Sikorayné nem szólt többet, nézte me-reven az urat.

— Talán jobb volna ebből is kántort faragni! — tűnődött.

Némán mentek hazafelé. Nagysokára ejtett el egy-két szót a földesur.

— Ilyenek ezek mind... kiskirály ez valamennyi...

Jakusovna rögtön csomagolt, amint hazatért.

— Bocsásanak meg, nem bírom el ezt a rémes boldogság-öntudatot... megrendít ez mindent bennem... más levegő kell, más, ami ezt kiverje...

Elbogarogt az autó a kántor háza előtt. A művész nem mert odanézni.

— Istenem, hol az igazság, melyik élet a jobb?

Hirtelen visszafordult, meglöbögötte a gyűrt kis kendőt:

— Irigyellek, te barnapiros...

kriminált kishirdetést: "Másolási munkára jóírású fiatalembert keresek. Tízletdíj ivenkint 80 fillér s a végén egy rendbeli ruha. Pályázók jelentkezzenek stb.

Csakugyan. Most már eszembe jutott minden. Egy regényemet akartam leom-soltatni s ezen a már nem szokatlan uton kerestem megfelelő vállalkozót. Ime az eredmény: kétszáz pályázó, csődület a ház előtt, pukkadózó házmester, rendőri beavatkozás. Egyetlen drámámmal sem értem el ekkora sikert. Persze legott felpattantam a helyzet magasztára.

— Uraim — dobáltam ki szóval a biztos és házmester urat — volt szerencsém, távozának feltűnés nélkül.

A rendőr okvetetlenkedni próbált.

— Bocsánat, a csődületnek én az oka.

— Az majd kislú a vallatásnál — vágtam a szavába — egyelőre távozzék, mert mezétláb vagyok.

Most már a házmester akart okoskodni, de a törvénytudó rendőrfelbogat a száját.

— Kotródjunk, komám, mert még mi keveredünk bajba magánlakásérté miatt. Alászólgája! — köszönt el tőlem illedelmesen — bocsánatot kérek a hábor-gatásért.

— Katalin — fordultam hű szoba-leányomhoz, midőn magunkra maradtunk — maga az imént oly fényes tanujelét adta hozzám való ragaszkodásának, hogy szükségét érzem megjutalmazásának. Az a kétszáz ur az utcán — folytattam — csupa intelligens fiatalember s mint kislú, a legjamborabb fajtából valók — válasszon ki egyet közülök. Azt, amelyik legjobban megfelel a gusz-tusának.

Kati fülig pirult.

— Jaj, ne izéljen a nagyságos ur.

— Ne okoskodjon, magára bismom a választást, csak azt kötöm ki, hogy az illetőnek olvasható írása legyen.

Kati némi gyenge morikálás után megejtette a választást. Egy valóban szemrevaló legénykével tért vissza hoz-zám.

— Hát ez az? — kérdeztem moso-lyogva.

— Igenis, kezét csókolom, — mondta a szobalány szörnyen pironkodva.

— Vállalja? — szőlítottam meg a Kati választottját.

— Szivesen vállalom.

— Tud irni?

— Tudok.

— Ismeri a feltételeket?

— Igenis, hateres korona mindjárt, a nagybácsi halála után még kétszer annyit.

Nagyot néztem.

— Megbolondult maga? Miféle hat-ezer koronáról beszél?

— Most már az ifju nézett nagyot. De nem rám, Kati-ra.

— Hát nem igaz, hogy annyi pénz van?

— Eeküszöm, hogy igaz...

Hja ugy. Ezek nem a másolási díjról beszélnek, hanem hozományról. No, annak nem sok hateres korona. Cséppes sem haragudtam meg Kati-ra, hogy én fizettem a kishirdetés díját, de ő vette a hasznát.

— Rendben van, Katalin — mondtam — bár félreértett kislú, mert én úgy gondoltam, hogy nekem válasszon-irnokot, ne magának férjét, de ha már megtörtént, úgy is jó: áldásom maguk-ra.

A szemérmes Kati igen elszégyelte magát.

— Hiszen azért kielégítheti a vőleé-nyem a nagyságos urat is, — vélte s az urfira emelte szerelmes kérő szemét. — Ugy-e megteszi?

— Meg — vállalta az ifju — olyan lakkeipőt varrok neki, hogy énekelni fog...

Azaz susster volt a Kati választottja, nem filozofus. Véletlenül keveredett bele a pályázók tömegébe, csodálatos, hogy Katinak éppen rajta akadt meg a szeme. Mit csinált volna szegény leány egy valódi filozofussal!

KIS L

Három béka-urfi...
tyolt a moesaras...
lén: névszerint Kur...
Brekegő és Ugr...
Mind a három a kecske...
jóhírű családjából való...
hires kitünő hangjáról...
Órákhosszat hallatta má...
nyörü énekét a három urfi...
kor Kurutty így szólt:
— Hallottátok mit beszélt...
vadkacsa!
— Mit? — kérdezte a...
urfi.
— Azt, hogy ezen a mi...
kon kívül is van még lát...
— Vajjon lehetséges-e...

re? — kérdezte nyájasan...
— Egészségére néni...
Kurutty urfi pedig ezt fe...
lelte a kérdésre: Azért...
jöttünk néni, hogy meg...
fűdjük, csakugyan lehet...
látni a világban egyebet...
is, mint a lút a mi ta...
vunkban láthatunk?
— Meghiszem azt, — fe...
lelt a néni.
— Ugyan mit?
— Mindenfélet. Aranyos...
palotákat, ezüst folyókat...
gyémánt tavakat!
— No, azt megnézzük...
— kuruttyolta a három...
urfi. Kezét esőkoljuk, néni...
— Isten veletek, —...
vasását, mely országban...

THE L

On the night of Mar...
men made their way to the...
and at dawn of the next...
forts loomed up, and seem...
they must have been bro...
at the touch of a wand...
Howe gazed on them...
"The reb-els have done...
in one night than my w...
would have done in a...
He must drive them...
Heights, or leave Bos...
pride urged him on, fear...
back, for he knew the...
would be great. But he...
a move of some sort...
up his mind to send...
night with a force...
charge of Lord Per-ey...
came up, from the east...
beat high on the shore...
boats would have to be...
scheme was put off...
day. But it stormed...
the next day; the rain...

KIS LÁNYOKNAK KIS FIUKNAK

A három urfi kalandja

HAROM béka-urfi kurutytyolt a moeasaras tó szélén: névszerint Kurutty, Brekegő és Ugribugri. Mind a három a kecskebékák jóhirű családjából való volt és híres kitünő hangjáról. Órákhosszat hallatta már gyönyörű énekét a három urfi, mikor Kurutty így szólt: — Hallottátok mit beszélt két vadkacsa? — Mit? — kérdezte a két urfi.

— Azt, hogy ezen a mi tavunkon kívül is van még látnivaló a világon.

— Vajjon lehetséges-e ez! — tünődtek a békák ezen a dolgon, mert ők a tavunkon kívül mást nem láttak a világból.

— Kérdezzük meg Varangyos nénitől, mi igaz a dologban, — indítványozta Brekegő. — A néni sokat látott és olvasott.

Varangyos néni a tó közepén lakott egy kis szigeten. Éppen tubákolt, mikor bevezett hozzá három lapulevélen a három urfi.

— Hát titeket mi szél hoz erre? — kérdezte nyájasan a néni és tüszentett a tubáktól.

— Egészségére néni, — kuruttyolt és brekegett a tisztelt társaság.

Kurutty urfi pedig ezt felelte a kérdésre: Azért jöttünk, néni, hogy megtudjuk, csakugyan lehet-e látni a világban egyebet is, mint a mit a mi tavunkban láthatunk?

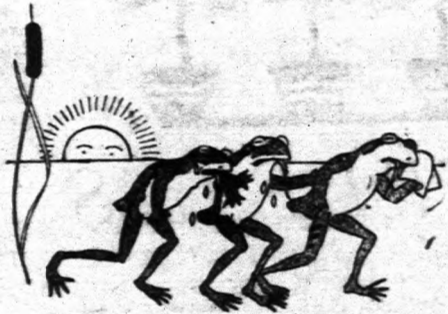
— Meghiszem azt, — felelt a néni.

— Ugyan mit? — Mindenfélét. Aranyos palotákat, ezüst folyókat, gyémánt tavakat!

— No, azt megnézzük, — kuruttyolta a három urfi. Kezét esőkoljuk, néni!

— Isten veletek, — felelt ez és folytatta a bogarak országának olvasását, mely országban a bogarak akkorák, mint nálunk a sasok, a sasok pedig mint nálunk a lepkek. Olykor felsőhajtott:

— De kár, hogy nálunk nincsenek oly nagy szitakötők, legyek és szunyogok, mint a bogarak országában. Bezzeg az itteni bogarakkal alig lakhatik jól a jóra való béka.

Hja persze. Az egyiknek a felhőtlen ég a szép idő, a másiknak az esős. Az attól függ, hogy béka-e az ember, vagy ember.

De bizony nem jól olvasta a leveli béka a löseai kalendáriumot, mert nem volt eső. A napmelegén süttött, a három utas pedig izzadt és csaknem meghalt a szomjúságtól.

No, de szerencsére, egy házhoz értek. Megbámulták.

— Gyerünk be, — indítványozta Kurutty.

Az ajtó nyitva volt. Odabenn Brekegő észrevett egy picike tavat.

Nagyon picike volt és rézszínű a partja, de friss víz volt benne.

— Ugórkunk bele, — kiáltotta Ugribugri és e percen már benne is volt a tavaeskában.

Testvérei követték.

A tavaeska pedig nem volt egyéb lábasnál, melyben víz, burgonya és répa volt. A Kati szakácsné levest főzött benne s csakhamar fül is tette a tűzhelyre, gondosan befedvén. Bezzeg megijedtek a békaurfiak, mikor a víz forrni kezdett. Meg is fűttek volna, ha Kati időközben le nem veszi a fedőt, hogy megnézzék a levest.

— Seregeknek ura! — Kiáltotta rémülten Kati. — Miféle pokolbeli szerzett van a levesemben!

Ezzel a lábas tartalmát kiöntötte az ablakon.

Ilyen állapotban kerültek haza az urfiak a kedves mamájuk színe elé.

THE LIFE OF GEORGE WASHINGTON

On the night of March 4, our men made their way to the Heights, and at dawn of the next day strong forts loomed up, and seemed as if they must have been brought there at the touch of a wand.

Howe gazed on them and said, "The rebels have done more work in one night than my whole army would have done in a month."

He must drive them from the Heights, or leave Boston. While pride urged him on, fear held him back, for he knew that his loss would be great. But he must make a move of some sort, so he made up his mind to send boats out that night with a force of troops in charge of Lord Percy. But a storm came up, from the east; the surf beat high on the shore where the boats would have to land; and the scheme was put off till the next day. But it stormed just as hard the next day; the rain came down

in sheets; and the boats staid where they were.

Nor was it safe for him to stay in Boston. Yet the Admiral said that if Howe's troops did not seize the Heights, the ships-of-war should not stay near Boston; so his lordship would have to leave with what grace he could, much as it might wound his pride.

When the word went forth that the troops were to leave, strange sights were seen in Boston town and bay. For some days the red-coats went this way and that in great haste. More than three-score-and-ten boats were cast loose for sea, with at least 12,000 men on board of them. While this stir took place not a shot was sent from the Heights, and it was well that this was so, as the red-coats had laid plans to set the town in a blaze if our troops fired one gun.

(Folytatjuk)

Március 4-én este a mi katonáink felyomultak a magaslatra és másnap hajnalban már erős védművek emelkedtek rajta, mintha tündér érintésére keletkeztek volna.

Howe megbámulta őket és így szólt: "A rebellek többet dolgoztak egy éjszaka folyamán, mint a mennyit az én egész seregem egy hónap alatt végzett volna el."

El kell zavarnia őket a magaslatokról, különben ki kell ürítenie Bostont. Amíg a büszkesége sarkalta, a félelem visszatartotta, mert tudta, hogy a vesztesége nagy lesz. De kellett valamilyen mozdulatot tennie, elhatározta tehát, hogy azon az éjjelen hajókat küld ki Lord Percy parancsnoksága alatt csapatokkal. De vihar támadt keletről, a hullámok magasra csaptak ott, ahol a hajóknak le kellett volna tenni a katonákat, s így a terv megvalósítását másnapra halasztották. De másnap éppen ilyen erős

volt a vihar, az eső szakadt, s a hajók ott maradtak, ahol voltak.

Bostonban maradnia sem volt biztonságos. De az admirális azt mondta, hogy ha Howe csapatai nem foglalják el a magaslatokat, a hadihajók nem maradnak Boston közelében, így aztán a generálisnak el kellett távoznia lehető méltósággal, bár sértette is büszkeségét.

Amikor híre futott, hogy a csapatok eltávoznak, szokatlan látvány tárult a miénk szeme elé Bostonban a kikötőben. Néhány napon át a vöröskabátosok erre meg arra sietve távoztak. Több mint ötven hajó vette fel horgonyát legalább is 12.000 katonával a fedélzeten. Amíg az az izgalmas dolog történt, egyetlen lövést nem tettek a magaslatokról, és helyesen volt ez így, mint-bogy felgyújtották volna a várost, ha a miénk egyetlen lövést is tesznek rájuk.

(To be Continued)

Vannak dolgok,
amiket nem nehéz
megjósolni!

Mondunk egyet-kettőt

Megjósolhatjuk az iszákos embernek, hogy nem él sokáig, ha a whisky, a munsájn ivással fel nem hagy. Az erősen iszákos ember mája összezsugorodik s ebben pusztul el legtöbb esetben, ha idejében fel nem hagy a szesz tulságos élvezésével.

Megjósolhatjuk a gyomor zavarokkal küzdő embernek, hogy baja halálössá fajul, ha nem hozza rendbe annak rendje szerint a gyomrát. **Megjósolhatjuk a vesebajos embernek, hogy rövid idő múlva pokoli kínjai lesznek, ha nem gondoskodik veséje megjavításáról.**

Jóslásra ne várjon senki!

Kövesse a tapasztalat tanításait és egészséges lesz

Tapasztalás az élet mestere. Mindannyian tapasztaljuk, hogy nem érezzük jól magunkat, ha éjszakázunk, iszunk, züllünk. Ne zülljünk hát! Mindannyian tapasztaljuk, hogy egész közérzésünk megromlik, ha szorulásunk támad. Vegyük hát elejét, de mivel?

PARTOLA

Gyomor és vértisztító
cukorka használatával.

Az orvos cukorka alakban

A tapasztalat arra tanít meg mindenkit, hogy ez a gyomor és vértisztító háziszser a gyomornak segítője az emésztés és a salak eltávolításának munkájában. Ha a gyomor gyenge, szüksége van Partolára, mert másképen csak állandóan el-eldugul. Mi ennek a következménye? Az arc sápadt, a nyelv fehéres-sárgás réteggel vonódik be, a szájon felbüzlik a gyomor, az étvágy hiányzik, a kedvünk nem tud felderülni.

Minden este rágjon el egy szem Partolát a gyenge gyomru ember s akkor biztosítja gyomra rendes működését és annak örvendetes jeleit azonnal tapasztalja. Piros lesz a nyelve, piros az orcája, megjön az étvágya, édes lesz a szájaíze, kellemes, nyugodt az alvása. Az életét rövidíti meg az, aki belenyugszik abba, hogy csak minden második, vagy harmadik napon van széke. Minden áldott nap ki kell ürülni a gyomornak és a beleknek. Ha nem ürülnek ki, az baj, magára vessen, aki e bajon nem segít, amikor a Partolával olyan könnyű az.

RENDELJEN MÉG MA PARTOLÁT. EGY DOBOZZAL 1 DOLLÁR 10 CENT.

Hogyha hattal rendel, 5 dollár 50 centtéért kapja, vagyis 1 dollár 10 centet takarít meg.

PARTOGLORY

A szervezet erősítő.

A Partoglory elismert erősítő. Gyenge férfiak és nők ma úgy szokták használni legnagyobb sikerrel, hogy fél pohár vízbe beleöntenek egy kávéskanálnyi Partogloryt és ezt az ily módon tápszerré változtatott vizet megisszák. Ilyen vizet isznak reggel, délben, este is. A Partoglory bőven tartalmaz vasat és foszfátot. Vas kell a vérszaporításhoz. Megsokasodnak használata folytán a vérben a piros vértestecskék, amik nélkül nem erősödhet a szervezet. A foszfát csontok, idegek erősödéséhez nélkülözhetetlen. Egy üveg valódi Partogloryt 1 dollár 25 centért, ötlet 5 dollárért küldünk.

PARTOHERB

Vesefü és gyökértea.

Alig van magyar otthon, ahol ezt a gyógyteát ne használnák hülés meg vesezavarok esetén. A gyógyfüvek, gyökerek, levelek, virágok, bogycok minden gyógyereje meg van ebben a teában, amelynek főzetje különösen vese és hólyagbántalmak esetén hat áldásosan. A vesét tisztítja, munkája végzésére megerősíti. Mi a vese munkája? A vérnek megszűrése, a savak, tisztátalanságoknak a testből való eltávolítása. A Partoherbet különösen nagy sikerrel használják reumások. Ebből a gyógyteából egy dobozzal 1 dollárért, hattal 5 dollárért küldünk.

Rendelje meg Ön is mind a három orvosságot s használja egyidejűleg. — Rendelését tessék a pénzzel, valamint az Ön pontos posta címével együtt így címezve beküldeni:

PARTOS PATIKA

160 SECOND AVENUE,

NEW YORK, N. Y.